

Укладач: О. В. Годз,
н.с. відділу наукової
реферативної інформації
ДНПБ України
ім. В. О. Сухомлинського

Соціалізація особистості (реферативний огляд)

Реферативний огляд подає узагальнену інформацію про стан розробки питання без їхньої критичної оцінки автором огляду. Призначення означеного огляду – ознайомити споживачів інформації зі станом розробки проблем соціалізації особистості з урахуванням особливостей її життєдіяльності в середовищі, у діяльності, в ситуації, де відбувається пізнання і оволодіння цією особистістю суспільними нормами і цінностями. При підготовці огляду було використано матеріали за 1999-2013 років із загальнодержавної реферативної бази даних «Україніка наукова» та реферативної галузевої бази даних Державної науково-педагогічної бібліотеки України ім. В. О. Сухомлинського, мережі Інтернет. Реферати подано українською мовою.

Формування особистості та її розвиток у соціумі може бути успішним лише тоді, коли будуть враховані всі зовнішні та внутрішні фактори, які на неї впливають, їх складні взаємозв'язки. Перш за все, це спосіб життя особистості, який може сприяти її розвитку (за певних умов) чи протидіяти йому, умови життя, які сприяють становленню певного способу життя в межах певного району, національні особливості, особливості природного середовища, різні джерела духовної культури, характер їх взаємодії, просторові та часові умови життя особистості й мікрогруп, виховні системи та індивідуальні особливості особистості, які склалися у цих системах. Сьогодні соціальні служби, різні соціально-педагогічні інститути зайняли у такому складному процесі, як соціалізація особистості, свою нішу.

Зважаючи на те, що соціалізація особистості потребує певних педагогічних умов, доцільно назвати найважливіші з них: гуманізація процесу соціального становлення особистості, відповідність змісту, обсягу і характеру соціально-педагогічної діяльності можливостям, умовам даного соціуму; розумне розміщення в часі та просторі всіх цілеспрямованих взаємодій. При цьому основним завданням соціально-педагогічних інститутів є соціалізація особистості з урахуванням особливостей її життєдіяльності в середовищі, у діяльності, в ситуації, де відбувається пізнання і оволодіння цією особистістю суспільними нормами і цінностями.

У ситуації вибору змісту і форм діяльності кожна молода людина прагне керувати власним розвитком як процесом. Тому пропонується

розглядати цей процес як складну структуру, що включає такі види діяльності: 1) самоосвіта; 2) самовиховання (робота над характером, емоційним та моральним розвитком, філософією життя тощо); 3) вибір напрямку (галузі) освіти та професії; 4) вибір конкретного місця роботи; 5) вибір групи друзів, товаришів, колег; 6) участь у певних громадських і політичних організаціях; 7) рішення щодо вступу до шлюбу і складу сім'ї; 8) пошуки шляхів досягнення поставленої мети.

Біосоціальні засади мистецтва в контексті коеволюційної парадигми: Автореф. дис... канд. філос. наук: 09.00.03 / О. В. Денісова ; Тавр. нац. ун-т ім. В.І.Вернадського. — Сімф., 2002. — 20 с. — укр.

Представлено науково-методологічну базу усвідомлення біосоціальних засад духовно-практичного феномену мистецтва в контексті коеволюційної парадигми розвитку системи "людина – суспільство - природа". Запропоновано інтегративну модель дослідження, позначено й типологізовано можливі структурні рівні системного аналізу біосоціальних засад мистецтва в континуумі соціоприродної коеволюції, її соціокультурних, духовних детермінант. Наведено нові дані міждисциплінарних досліджень щодо феномену мистецтва у контексті біосоціальної проблематики антропосоціогенезу, соціальної історії, міжсоціальних зв'язків адекватно парадигмі коеволюції. Розкрито біосоціальні засади (рівні, умови, ядро, механізми, детермінанти, специфіку біосоціальної інтеграції в мистецтві) мистецтва як факту та фактору коеволюції. Введено поняття "арт-соціалізація", показано біосоціальну цілісність процесу арт-соціалізації (у соціогенезі, у формуванні особистості) в його органічності соціоприродній екосистемі людини, коеволюційній парадигмі. Позначено типові інформаційні коди біосоціальних засад коеволюції, зашифровані мовою мистецтва, які виявляють його функції щодо забезпечення стійкого розвитку системи "людина - суспільство - природа".

Вплив релігії на процес соціалізації особистості / Л. Суятінова // Соц. психологія . – 2006. – № 1. – С. 84–93. – Бібліогр.: 7 назв. – укр.

Досліджено особливості впливу релігії на процес соціалізації особистості. Порівняно нинішню ситуацію з тією, коли релігія в суспільстві має більший вплив, ніж за сучасних умов.

Вторинна соціалізація як чинник динаміки соціальних здібностей особистості: автореф. дис... канд. психол. наук: 19.00.05 / О. С. Становихіна ; Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. — К., 2009. — 16 с. — укр.

Соціальні здібності визначено як здібності людини, які розвиваються та проявляються за умов професійної діяльності та спілкування, забезпечують ефективність її функціонування в ситуаціях міжособистісних взаємин. Виявлено основні фактори, які стали основою для побудови моделі, яка дозволила обґрунтувати наявність зв'язків між складовими вторинної

соціалізації та компонентами соціальних здібностей. Наведено результати емпіричного дослідження впливу вторинної соціалізації на динаміку соціальних здібностей і апробації навчально-розвивальних засобів розвитку та прояву соціальних здібностей особистості.

Гендерна соціалізація: соціологічні концепції та практики: автореф. дис. ... канд. соціол. наук : 22.00.01 / В. П. Новицька ; Ін-т соціології НАН України. — К., 2010. — 15 с. — укр.

Проаналізовано основні соціологічні концепції, які стали підґрунтям для розвитку досліджень гендерної ідентичності та соціалізації особистості. Розглянуто механізми та практики функціонування сім'ї, шкільної освіти та мас-медіа у трансляції гендерних стереотипів і патернів поведінки підлітків в українському суспільстві. Встановлено, що в українському суспільстві існує гібридна модель гендерної соціалізації, яка характеризується поєднанням традиційних і модерних гендерних ролей, норм поведінки, стереотипів, уявлень щодо маскулінності/фемінності.

Гендерно-рольові уявлення особистості в сімейних стосунках / Н. І. Пилат, І. І. Стахів // Наука і освіта . – 2009. – № 8. – С. 90-93. – Бібліогр.: 10 назв. – укр.

Виявлено психологічні особливості гендерних ролей, гендерної ідентичності подружжя та задоволеності шлюбом. Приділено увагу розгляду процесів гендерно-рольової соціалізації чоловіків і жінок, опису стереотипних уявлень про роль чоловіка та жінки в шлюбі. Визначено взаємозв'язок рівня задоволеності шлюбом і рольових очікувань подружжя.

Гроші як фактор економічної соціалізації / З. Антонова // Педагогіка і психологія проф. освіти . – 2009. – № 4. – С. 173-180. – Бібліогр.: 8 назв. – укр.

Досліджено проблему економічної соціалізації як процес входження підростаючої особистості в економічну сферу суспільства, формування у неї економічного мислення, процес інтеріоризації нової реальності, що включає пізнання економічної дійсності, засвоєння економічних знань, набуття навичок економічної поведінки. Відмічено, що підлітки вступають в економічне життя, не маючи необхідних знань і навичок, що може створити серйозні проблеми. Зважаючи на низку наукових досліджень варто відмітити деякі особливості сучасних підлітків: прагматичність, самотійність, більшість із них пов'язує гроші з витратами і підкреслює переваги багатих людей. Вказано на зміну впливу грошей на психологію особистості після досягнення повноліття, але ці зміни не стільки вікові, скільки зумовлені збагаченням людини знаннями, досвідом, трансформацією її поглядів на життя, економіку, багатство, цінності.

Економічна соціалізація особистості: концептуальна модель / В. Москаленко // Соц. психологія . – 2006. – № 3. – С. 3 – 16. – Бібліогр.: 15 назв. – укр.

Розглянуто економічну соціалізацію особистості як процес інтеріоризації індивідом економічних цінностей суспільства. Економічні цінності суспільства визначаються через їх структурні складові. Такий системно-структурний підхід дає можливість виявити основні компоненти процесу економічної соціалізації особистості і здійснити операціоналізацію основних понять.

Калашник Н. Г. / Н. Г. Калашник, В. Феуєрман В.; Ін-т інновац. технологій і змісту освіти. – Х. : Колегіум, 2009. – 266 с. – Бібліогр.: с. 244-261. – укр.

Висвітлено проблеми формування державної соціально-педагогічної системи, покликаної забезпечувати виховання громадян, підвищення їх естетичного й етичного рівня. Розкрито актуальні питання соціалізації особистості, зокрема, підлітків, які потрапили до установ кримінально-виконавчої служби України. Показано роль естетичного виховання й естетичної складової фізичного виховання у соціалізації підростаючого покоління.

Критерій соціетальних функцій інституту освіти / Р. Зрайко // Соц. психологія . – 2005. – № 1. – С. 86-95. – Бібліогр.: 13 назв. – укр.

Введено якісно новий соціально-психологічний критерій для виокремлення всього комплексу функцій інституту освіти в суспільстві. Доведено, що таким критерієм може слугувати певний рівень духовного розвитку індивіда, на який орієнтується система освіти. На практиці рівень духовного розвитку виявляється, зокрема, через особистісні смисли і ціннісні орієнтації - важливі регулятори поведінки в соціумі. Актуальні проблеми освітньої галузі запропоновано розглядати в контексті цінностей і смислів, які домінують у педагогічній свідомості, їх порівняння з викликами часу і традиційними цінностями українського суспільства.

Освіта, навчання, виховання й соціалізація як поняття й процеси та межі осягнення ними особистості / В. Рябченко // Вища освіта України . – 2011. – № 1. – С. 46-54. – Бібліогр.: 9 назв. – укр.

Висвітлено суперечності у сприйнятті й використанні понять "освіта", "навчання", "виховання", "соціалізація". Відзначено, що на етапі започаткування особистості "виховання" підпорядковує "навчання" і, певною мірою, "соціалізацію", причому вирішальне значення в цей відрізок життя відводиться сімейній педагогіці, яка базується на досвіді та інтуїції. Обґрунтовано й запропоновано до вжитку заміну некоректного у семантичному сенсі поняття "вищий навчальний заклад" на "вищий заклад освіти" (ВЗО). Проаналізовано стан роботи з гармонійного розвитку

студента й констатовано, що в сучасних ВЗО широкий загал студентів позбавлений можливості актуалізувати свою особистість іншими, крім навчальної, видами діяльності, і навіть навчальний процес стає все менш здатним потужно впливати на розвиток особистості студента (зокрема, через запровадження Болонського процесу). Підсумовано, що гармонізація мотиваційного механізму життєдіяльності викладача є ключовою проблемою вищої освіти.

Освітній простір як умова соціалізації / І. Авдеєва, Л. Михайлюк // Нова пед. думка . – 2008. – № 2. – С. 3-5. – Бібліогр.: 5 назв. – укр.

Розкрито підходи до розуміння сутності соціалізації. Визначено поняття освітнього простору. Розкрито п'ять компонентів, з яких складається освітній простір. Підкреслено, що функціональну природу освітнього простору визначає педагогічна взаємодія. Акцентовано увагу на тому, що у сприйнятті особистості, яка актуалізується, освітній простір фокусується на рівні конкретної освітньої ситуації. Зроблено висновок, що освітній простір не прямо вибудовує задані параметри соціалізації особистості дитини, а організовує педагогічно збагачений спосіб життя дорослих.

Пізнавальні та ціннісні аспекти у соціалізації особистості: автореф. дис. ... канд. філософ. наук : 09.00.03 / Ю. М. Мельник ; Одес. нац. ун-т ім. І.І. Мечникова. — О., 2011. — 15 с. — укр.

Встановлено, що пізнання процесу соціалізації відбувається в межах певного філософсько-методологічного тезауруса, що сформувався у результаті ідейно-теоретичних пошуків попередніх поколінь. Його ключові концепції утворюють певну когнітивно-аксіологічну систему, елементи якої різняться: за доцільністю формування особистісних якостей індивіда концепції діляться на тоталітарні та ліберальні; за засобами соціалізації різняться об'єктивістські та суб'єктивістські парадигми впливу на особистість тощо. Виявлено, що система соціалізації як органічне поєднання пізнавальних і ціннісних процесів є центрованою щодо цінності пізнання. Зазначено, що саме пізнання поступово витісняється на периферію культури, звужуючись до інструментально-прагматичного засобу задоволення матеріальних потреб. Соціалізація в результаті такої трансформації стала деградувати від творчого засвоєння мистецтва гуманістичної, духовної взаємодії людей у бік набуття утилітаристських стереотипів мислення та поведінки.

Політична адаптація в системі політичних відносин (теоретико-методологічний аналіз): автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.01 / О. М. Карпяк ; Ін-т політ. і етнонац. дослідж. ім. І.Ф.Кураса НАН України. — К., 2010. — 15 с. — укр.

Комплексно проаналізовано базові параметри процесу політичної адаптації (структура, суб'єкти, об'єкти, рівні, фактори) та розкрито їх

зміст. За допомогою порівняльного аналізу понять "адаптація", "соціальна адаптація", "соціалізація", "політична адаптація" з'ясовано сутність поняття "політична адаптація", її змістовно-функціональну призначеність в контексті політичної соціалізації. Досліджено механізми політичної адаптації, зокрема, інституційні, нормативні, особистісні, які регулюють адаптивні відносини особистості з політичним середовищем в їх діалектичному взаємозв'язку та взаємодії. Визначено багаторівневу систему політичного адаптування особистості та політичних груп, яка задається різноманітною системою методів і засобів їх реалізації в політиці. Проаналізовано політико-правові та морально-етичні аспекти регулювання політико-адаптивних відносин особистості та влади, діалогові форми політичної участі громадян у формуванні державної політики на принципах гласності, рівнопартнерства та взаємовідповідальності.

Політична соціалізація особистості в період демократизації українського суспільства: Автореф. дис... канд. політ. наук: 23.00.02 / Н. П. Гедікова ; Одес. держ. юрид. акад. — О., 1999. — 19 с. — укр.

Спираючись на досягнення вчених минулих років та сучасних, зокрема українських, в дослідженні процесу політичної соціалізації особистості обґрунтовано новий зміст проблем даного процесу в умовах сучасної української держави. На підставі аналізу сучасного стану державного будівництва в Україні демонструється ступінь впливу на процес входження особистості в політику політичних та неполітичних факторів соціалізації. Показано, що серед ряду критеріїв політичної соціалізації особистості головним, найбільш значущим в сучасному українському суспільстві є критерій політичної відповідальності. Показано основні труднощі сучасного етапу входження особистості у політичні відносини, висловлені рекомендації щодо їх подолання.

Проблеми середовища як предмет наукового аналізу / С. А. Литвиненко // Наука і освіта . – 2006. – № 3-4. – С. 26-29. – Бібліогр.: 12 назв. – укр.

Розглянуто особливості та різноманітні теоретичні підходи у дослідженні природного та соціального середовища. Наведено визначення поняття "середовище" як природного та соціокультурного оточення. Визначено та розкрито фактори соціалізації та розвитку особистості.

Релігійна соціалізація особистості як чинник утвердження духовних цінностей громадянського суспільства / М. Пірен // Соц. психологія . – 2005. – № 6. – С. 31-41. – Бібліогр.: 28 назв. – укр.

Зазначено, що у суспільній свідомості нині відбувається процес, який можна назвати світоглядним переворотом. Основним рушієм цього процесу є інформація, що поширює уявлення про принципи свободи, гуманізму, демократії.

Свобода людини та її світоглядне сприйняття: соціально-філософський аналіз: автореф. дис... канд. філософ. наук: 09.00.03 / У. Б. Рудницька ; Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. — К., 2008. — 16 с. — укр.

Проведено соціально-філософське дослідження свободи людини та її світоглядного сприйняття. Визначено зміст і своєрідність свободи як багатовимірною, складною суспільною явища. За цього обґрунтовано розуміння свободи як феномену людського світоглядного сприйняття. Показано, що світоглядне сприйняття свободи людиною здійснюється шляхами освоєння та соціалізації. Освоєння є процесом інтеріоризації навколишнього світу, за якого відбувається формування образу свободи у контексті внутрішнього духовного світу людини. Відзначено, що соціалізація є процесом перетворення біологічного індивіда в природно-соціальну істоту, зрілу людську особистість як дедалі свідомішого суб'єкта свободи. Обґрунтовано тезу, що формування світосприйняття свободи людиною відбувається за рівнями: особистісним (визначеним тілесною організацією людини, її психологією та "індивідуальним успіхом"), міжособистісним (фокусується на відношеннях особистості та соціуму), інституційним (характеризується взаємодією людини з суспільними інститутами), політичним (коригується владним і правовим полем).

Соціалізація особистості: зб. наук. пр. / ред.: А. Й. Капська; Нац. пед. ун-т ім. М.П.Драгоманова. — К. : Логос, 2005. — 241 с. — (Пед. науки; Т. 25). — укр.

Висвітлено сучасні тенденції підготовки соціального педагога до професійної соціально-правової діяльності. Проаналізовано особливості діяльності соціальних служб за кордоном. Вивчено вплив українського фольклору на формування творчої особистості, екологічної освіти та виховання на формування світоглядних орієнтацій молоді. Розглянуто особливості формування ціннісних орієнтацій студента-першокурсника у процесі соціалізації, питання підвищення рівня професійної підготовки студентів до соціальної роботи у соціально-педагогічному аспекті, проблему формування педагогічної майстерності викладачів ВНЗ.

Соціалізація особистості: зб. наук. пр. / ред.: В. Л. Андрущенко; Нац. пед. ун-т ім. М.П.Драгоманова. — К., 2007. — 249 с. — (Пед. науки; Т. 29). — укр.

Проаналізовано перспективи розвитку соціальної політики і соціально-педагогічної діяльності в Україні. Розглянуто питання формування морально-етичних цінностей особистості засобами іншомовного соціокультурного середовища, соціалізації підлітків на основі субкультури неформальних об'єднань. Висвітлено проблему формування етнічних стереотипів сучасної студентської молоді, аспекти педагогізації соціальної активності сільської молоді.

Соціалізація особистості в системі просвітницько-педагогічної діяльності Х. Д. Алчевської: Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.05 / О. А. Жукова; Харк. нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна. — Х., 2001. — 20 с. — укр.

Досліджено проблеми соціалізації особистості в системі просвітницько-педагогічної діяльності Х.Д. Алчевської, розкрито актуальність її поглядів, особисту позицію щодо місця педагога в системі розвитку та вдосконалення індивідуальності вихованця. Проаналізовано місце і роль методичного центру в розв'язанні питань соціалізації особистості учнів. Узагальнено методикою формування, засвоєння й творчого використання найбільш цікавих і корисних прийомів та технологій, що діалектично

Соціалізація особистості в умовах політизації українського суспільства: монографія / О. С. Поліщук. — Хмельниц., 2011. —154 с. — укр.

Зроблено уявлення про особистісний вимір суспільних трансформацій і становлення громадянського суспільства. Запропоновано концепцію соціалізації особистості за умов соціалізації українського суспільства, виявлено специфіку, особливості, елементи та механізми цього явища в процесі державотворення. За результатами узагальнення та концептуалізації емпіричного й аналітичного матеріалу з'ясовано роль суб'єктів соціалізації, вплив соціокультурного та політичного середовища на визначення особистісних аксіологічних домінант і політичних преференцій.

Соціалізація особистості в умовах системних змін / І. Зубіашвілі // Соц. психологія . — 2008. — № 3. — С. 180–183. — укр.

Надано звіт про роботу III Міжнародної науково-практичної конференції "Соціалізація особистості в умовах системних змін: теоретичні та прикладні методи".

Соціалізація особистості в умовах трансформаційних процесів сучасного суспільства: Автореф. дис... канд. філософ. наук / Ю. Д. Парунова; Тавр. нац. ун-т ім. В. І. Вернадського. — Сімф., 2006. — 20 с. — укр.

Досліджено особливості соціалізації особистості за умов трансформаційних процесів сучасного суспільства. Встановлено, що першопричиною деструктивних суспільних змін є втрата ціннісних орієнтирів. Структуру соціалізації особистості подано як органічне ціле трьох процесів: проєкції почуттів та устремлінь людини на Іншого (Інших), ідентифікації з цим Іншим і символізації (закріплення досягнутого результату). Показано роль інтроекції у процесі соціалізації. Встановлено, що інтроекція забезпечує передумови й умови реалізації механізму соціалізації. Розглянуто специфіку соціалізації особистості за конкретно-історичних умов: на стадії збереження порядку та за умов трансформаційних процесів. Визначено тенденції та труднощі соціалізації особистості в сучасному суспільстві, зокрема, виявлено появу феномену

контекстуально-лабільної ідентичності, релятивізацію цінностей, кризу традиційних агентів соціалізації, посилення значення ресоціалізації та субкультурних утворень. З'ясовано роль соціальних інститутів у процесі адаптації цінностей громадського суспільства у період активізації трансформаційних процесів сучасного українського соціуму. Обґрунтовано необхідність формування нового підходу до соціалізації особистості, що базується на принципах діалогу та співробітництва, компромісу та громадянської злагоди.

Соціалізація особистості засобами візуального мистецтва / Л. В. Чуванова // Нова пед. думка . – 2007. – Спец. вип. – С. 107-112. – Бібліогр.: 25 назв. – укр.

Розкрито проблему впливу засобів візуального мистецтва на формування особистості. Розкрито механізми соціалізації та чинники, що зумовлюють ефективну соціалізацію особистості. Виявлено особливості впливу засобів візуального мистецтва на процес соціалізації особистості. Виділено педагогічні умови, що сприяють ефективній соціалізації та формуванню етико-моральних принципів молодих фахівців.

Соціалізація особистості засобами естетичного виховання та фізичної культури: монографія / Н. Г. Калашник, В. В. Феуерман. – К.; Сімф., 2008. – 296 с. – Бібліогр.: с. 269-289. – укр.

Висвітлено проблеми організації державної соціально-педагогічної системи з метою виховання громадян, підвищення їх естетичного й етичного рівня. Розглянуто питання соціалізації особистості, зокрема підлітків, які потрапили до установ кримінально-виконавчої служби України. Розкрито соціологічні аспекти девіантної поведінки, психолого-педагогічні засоби ресоціалізації неповнолітніх правопорушників, можливості формування естетичного смаку особистості засобами фізкультури та спорту.

Соціалізація особистості: культура, освітня політика, технології формування: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. молодих учен. і студ., 20 - 21 квіт. 2011 р., Суми / ред.: А. А. Сбруєва; Сум. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка, Ін-т інновац. технологій і змісту освіти, НАПН України, Ін-т педагогіки, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих. – Суми, 2011. – 427 с. – укр.

Висвітлено проблеми освітньої політики, європеїзації та глобалізації освіти, управління інноваційними процесами соціалізації особистості (СО) в суспільстві ризику (СР). Проаналізовано вплив політичного виміру глобалізації на особливості освітньої політики, сучасних інтеграційних процесів на її формування. Розкрито значення індивідуально-психологічних властивостей студентів у процесі адаптації до навчання у ВНЗ. Проведено акмеологічне оцінювання управління професійним розвитком педагогів. Розглянуто питання впровадження інноваційних процесів в управлінську діяльність керівника загальноосвітнього навчального закладу за умов СР.

Визначено культурологічні та гендерні виміри соціалізації, гендерну культуру особистості. Розкрито соціально-педагогічні аспекти СО, особливості досліджень в галузі інноваційних технологій соціалізації, перспективи розробки та запровадження інформаційно-комунікаційних технологій у процесах соціалізації.

Соціалізація особистості у гетерогенному етносоціальному середовищі: автореф. дис. ... канд. філософ. наук : 09.00.03 / К. Ж. Саргсян; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. – О., 2009. – 18 с. – укр.

Розглянуто особливості предметної структури та процесуального поля мультикультурного простору як сукупності об'єктивних і суб'єктивних умов і засобів розвитку полікультурної особистості, здібної поєднувати в собі національну свідомість і прагнення до міжетнічного культурного діалогу й ефективної співпраці у сумісному процесі конструювання соціальної реальності. Обґрунтовано соціальну можливість і необхідність підвищення ефективності полікультурного виховання молоді на підставі поєднання національної самосвідомості та розвитку шанобливого ставлення до всіх етнокультур як духовних генотипів, витоків загальнолюдської культури.

Соціалізація особистості як громадянина України: соціально-філософський аналіз: автореф. дис ... канд. філософ. наук / О. С. Поліщук; Ін-т вищ. освіти АПН України. – К., 2009. – 16 с. – укр.

Визначено специфіку умов, за яких здійснюється соціалізація особистості як громадянина у перехідному українському суспільстві, якими є перехід до ринкових відносин, переосмислення старих і становлення нових цінностей і традицій, відхід від моноідеологізму, урізноманітнення форм політичного та соціокультурного життя, становлення демократичного громадянського суспільства, віртуалізація соціально-політичного простору. Висвітлено теоретичний аспект щодо сучасного соціокультурного та політичного контексту України. Визначено та проаналізовано причини, що перешкоджають формуванню демократичної політичної культури як критерію адаптованості особистості до соціального простору та часу. Встановлено, що соціалізація особистості у сучасному суспільстві повинна відбуватися згідно з певними світоглядно-аксіологічними засадами, а саме: гуманізації та плюралізації політичного життя, толерантизації соціально-політичних взаємовідносин, визнання багатовимірності соціокультурних і політичних явищ, відхід від практики редуціонізму в побудові політичних конструктів і моделей соціосприйняття на користь становлення посибілістського мислення.

Соціалізація статі як фактор розвитку Я-концепції: Автореф. дис... д-ра психол. наук: 19.00.07 / Т. В. Говорун ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. — К., 2002. — 35 с. — укр.

Досліджено психологічні закономірності становлення особистості як статевої істоти, особливості її гендерного та психосексуального розвитку під впливом факторів соціалізації. На підставі теоретичних засад генетичної психології розглянуто процес засвоєння дитиною статевої ролі та їх диференціацію, взаємозв'язок соціостатевих та сексуальних установок у формуванні образу Я, вплив статевої стереотипності на розвиток статево-типізованої поведінки. Розкрито соціально-психологічні чинники, які детермінують процес набуття індивідом статевої ідентичності в нормі та патології, орієнтацію на традиційний або паритетний розподіл сімейних і соціальних ролей. Обґрунтовано необхідність спрямування змісту виховного процесу на розвиток андрогінних властивостей особистості, переборення статевої упередженості, усунення гендерної комплементарності та підлеглості. Визначено роль вчителів, батьків та мас-медіа у запобіганні дисгармонійним міжстатевим стосункам, профілактиці проявів сексизму щодо жіночої та чоловічої статі та у звуженні діапазону гендерних ролей. Висвітлено теоретичні та практичні положення щодо інтеграції сексуальної сфери до ціннісно-сислової структури свідомості людини, простежено роль статевого виховання у варіативності сексуальної поведінки, здатності дітей та юнацтва до самовизначення у сфері збереження сексуального та репродуктивного здоров'я. Поглиблено існуючі уявлення про розвиток концепції Я в людей з порушенням сексуальних орієнтацій та досвідом сексуальної віктимізації. Запропоновано концептуальну модель надання практичної допомоги дітям та учнівській молоді у вирішенні проблем сексологічного характеру, запобіганні сексуальним зловживанням.

Соціалізація та досвід особистості в контексті психології соціальної роботи / Н. І. Кривоконь // Пробл. заг. та пед. психології: зб. наук. пр. – 2011. – Т. 13, ч. 1. – С. 223-231. – Бібліогр.: 13 назв. – укр.

Проаналізовано теоретичні дослідження уявлень про соціалізацію та індивідуальний досвід особистості з метою розвитку понятійного апарату психології соціальної роботи. Констатовано, що найчастіше в психологічній літературі використовують категорію досвіду, яка розуміється, у двох значеннях - широкому (як досвід людства, цивілізації в цілому), та у вузькому - як досвід особистості, що формується в ході соціалізації. Акцентовано увагу на актуальності поглибленого розуміння категорії досвіду особистості для соціальних працівників та їх клієнтів. Наголошено, що основним засобом засвоєння соціального досвіду є спілкування. Зроблено висновок, що пошуки в напрямку розвитку методологічних засад психології соціальної роботи триватимуть і будуть у подальшому спрямовані на поглиблення та формування понятійно-категоріального апарату, а також на вдосконалення теоретико-практичних засад даної науки.

Соціалізація та досвід особистості в контексті психології соціальної роботи / Кривоконь, Н. І. // Збірник наукових праць Інституту психології ім.

Г. С.Костюка АПН України "Проблеми загальної та педагогічної психології". – 2011. – № 1. – С. 223-231. – Бібліогр.: 13 назв. – укр.

Проаналізовано теоретичне дослідження уявлень про соціалізацію та індивідуальний досвід особистості з метою розвитку понятійного апарату психології соціальної роботи. Констатовано, що при розгляді змісту та значення соціалізації особистості, найчастіше в психологічній літературі використовують категорію досвіду, яка розуміють у двох значеннях - широкому (як досвід людства, цивілізації в цілому), а також у більш вузькому – як досвід особистості, що формується в ході соціалізації. Актуалізовано поглиблене розуміння категорії досвіду особистості для соціальних працівників та їх клієнтів, яке полягає, зокрема, у розв'язанні прикладних проблем: пошуку причин виникнення та неможливості самостійного вирішення скрутних життєвих ситуацій індивідів, а також створення умов для формування нового (позитивного) досвіду подолання подібних негараздів у майбутньому. Враховано, що основним засобом засвоєння соціального досвіду є спілкування, в аспекті соціальної роботи визначає необхідність аналізу соціального оточення, середовища життєдіяльності індивіда при вивченні його життєвої ситуації, пояснює важливість характеристик кола його спілкування, референтних груп. Зроблено висновок, що пошуки в напрямку розвитку методологічних засад психології соціальної роботи триватимуть і будуть спрямовані на поглиблення та формування понятійно-категоріального апарату, а також на вдосконалення теоретико-практичних засад даної науки.

Соціалізація та розвиток в житті особистості / І. А. Страцинська // Наука і освіта . – 2010. – № 9. – С. 131-134. – Бібліогр.: 14 назв. – укр.

Актуалізовано дослідження певних проблем соціалізації морального розвитку особистостей у суспільстві, також відмінностей між людьми щодо особливостей менталітету, культури тощо, які слід враховувати. Соціалізацію розглянуто як процес, у ході якого людська істота з певними біологічними задатками набуває якостей, необхідних для її життєдіяльності в суспільстві. Зазначено, що кожна особистість у процесі розвитку набуває того, що називають моральністю. Стверджено, що уявлення про досягнення особистістю найвищого морального рівня (за Л. Кольбергом) можуть певною мірою коливатися в представників різних культур (кардіоцентризм - раціоналізм, конформізм - нонконформізм, закон - моральність тощо). Підсумовано, що сучасні науковці все більше уваги приділяють крос-культурним дослідженням співвідношень і відмінностей між людьми.

Соціалізація та розвиток у житті особистості / І. А. Страцинська // Наука і освіта . – 2009. – № 6. – С. 136-139. – Бібліогр.: 14 назв. – укр.

Розглянуто проблеми соціалізації морального розвитку особистості у суспільстві, певних відмінностей особистостей (менталітету, культурних). За Л. Кольбергом наведено три рівня і шість стадій морального розвитку

особистості. Наголошено на сприйнятті як найважливішої умови існування людства, орієнтації на альтруїстичну про-соціальну поведінку.

"Соціалізація", "соціальне виховання" та "соціальна адаптація особистості" - провідні поняття соціально-педагогічної науки / А. В. Штефан, Л. А. Стадник // Пробл. інж.-пед. освіти . – 2009. – № 24/25. – С. 478-483. – укр.

Проаналізовано основні терміни соціально-педагогічної науки - "соціальна педагогіка", "соціалізація особистості", "соціум", "мікросоціум", "соціальне виховання" та "соціальна адаптація". Розкрито їх сутність, взаємозв'язок, взаємозалежність, історичний шлях розвитку, особливості тлумачення в зарубіжній та вітчизняній соціально-педагогічній теорії й практиці

Соціалізація як фактор гармонійного розвитку особистості у науково-педагогічній спадщині В. О. Сухомлинського / Кований А. О. // Херсонський державний університет: зб. наук. пр. – 2009.– № 54. – С. 404–407 Бібліогр.: 11 назв. – укр.

Проаналізовано поняття соціалізації як фактора гармонійного розвитку особистості у науково-педагогічній спадщині В. О. Сухомлинського.

Соціальний капітал як чинник професійної соціалізації правоохоронців: автореф. дис. ... канд. соціол. наук : 22.00.04 / Н. В. Бобро ; Харк. нац. ун-т ім. В.Н. Каразіна. — Х., 2011. — 20 с. — укр.

Систематизовано основні теоретичні підходи до аналізу поняття "професійна соціалізація особистості", на основі чого визначено чинники професійної соціалізації особистості в правоохоронній сфері та розглянуто місце професійної ідентифікації в процесі професіоналізації правоохоронців. На основі аналізу феномену соціального капіталу в класичній і сучасній соціології визначено його структуру, функції та роль в професійній соціалізації працівників правоохоронних органів, що дозволило дослідити вплив соціального капіталу на процес професійної соціалізації правоохоронців і запропонувати рекомендації щодо створення системи ефективного використання можливостей соціального капіталу на різних етапах як чинника, що детермінує успішність процесу професійної соціалізації працівників правоохоронних органів.

Феномен соціалізації та форми його прояву / Т. Кравченко // Нова пед. думка . – 2008. – № 2.– С. 53-56. – Бібліогр.: 8 назв. – укр.

Проаналізовано різні підходи до визначення сутності соціалізації (як процесу, так і результату) молоді в Україні за сучасних умов, коли для особистісного рівня характерною є соціальна невизначеність, багатосценарність розвитку в кожен наступний момент. У найбільш

загальному сенсі феномен соціалізації визначено як вплив середовища на вибір індивідом певних соціальних норм, які спонукають його до участі в суспільному житті, впливають на самоствердження. Окреслено проблему взаємовпливу культур (аккультурації), вертикальні та горизонтальні виміри соціалізації. Підсумовано, що сьогодення задає нові параметри соціалізації і вимагає враховувати можливості одночасного виявлення двох протилежних соціально-психологічних особливостей - соціальної лабільності та розвиненої персональної ідентичності.

"Я-соціальне" та "Я-індивідуальне" в соціалізації особистості / Т. Алексеєнко // Шлях освіти . – 2009. – № 4. – С. 7-9. – укр.

Охарактеризовано сутність процесу соціалізації людини, зміст якого формалізується у двох контекстах: Я у середовищі, тобто відбувається інтенсивний пошук свого місця в системі того середовища, де людина перебуває; Я і середовище, тобто відбувається усвідомлення себе як суб'єкта певних відносин, члена групи чи колективу. З'ясовано, що основною умовою гармонізації "Я-соціального" та "Я-індивідуального" в людині є створення в її найближчому середовищі єдиного соціодуховного простору. У ході дослідження доведено, що як інтегральні ознаки визначення ефективності процесу соціалізації дитини у виховному середовищі можна використати два критерії: адаптації й індивідуалізації. За результатами аналізу результатів проведеного дослідження зроблено висновок, що "Я-соціальне" в підростаючих особистостях потребує педагогічної підтримки.

Основні етапи соціалізації особистості.

Процес соціалізації особистості складається з трьох фаз. У першій фазі відбувається адаптація індивіда, тобто освоюючи різні соціальні норми і цінності, він повинен навчитися бути як усі, уподібнитися всім, «загубити» на якийсь час свою особистість. Друга фаза характеризується прагненням індивіда до максимальної персоціалізації, впливу на людей, самоактуалізації. І лише в третій фазі, при сприятливому результаті, відбувається інтеграція індивіда в групу, коли він представлений в інших своїми особливостями, а в оточуючих його людей є потреба прийняти, схвалити і культивувати лише ті його індивідуальні властивості, які їм імпонують, відповідають їх цінностей, сприяють загальному успіху і т. д. Будь-яка затримка на першій фазі або гіпертрофованість другої фази може привести до порушення процесу соціалізації і його негативних наслідків. Вдалою вважається така соціалізація, коли особистість вміє захистити і утвердити свою індивідуальність і при цьому інтегрована в соціальну групу. Проте важливо враховувати той факт, що особистість протягом свого життя входить у різні соціальні групи і, отже, багато разів проходить всі три фази соціалізації. Однак в одних групах вона може адаптуватися та інтегруватися, а в інших -

ні, в одних соціальних групах її індивідуальні якості цінуються, а в інших - ні. Крім того, і самі соціальні групи і особистість постійно змінюються. Соціалізація включає в себе різні етапи, стадії. У сучасній соціології це питання вирішується неоднозначно. Одні вчені виділяють три стадії: дотрудову, трудову та післятрудову. Інші поділяють цей процес на два етапи: «первинну соціалізацію» (від народження до зрілої особистості) і «вторинну соціалізацію», пов'язану з перебудовою особистості в період її соціальної зрілості

Американський досвід організації дошкільної освіти: гендерна соціалізація дітей / Мельник, Н. // Неперервна професійна освіта: теорія та практика 2011. – № 1. – С. 126-129. – Бібліогр.: 11 назв. – укр.

Досліджено проблему гендерної соціалізації дітей дошкільного віку у дошкільних навчальних закладах США. Розкрито особливості зовнішніх чинників статеврольової соціалізації дітей та встановлено основні чинники успішної реалізації завдань дошкільної освіти США з формуванням соціальної компетентності особистості. Проаналізовано американську теорію та практику гендерної соціалізації дітей дошкільного віку. Зазначено, що з педагогічної точки зору гендерна соціалізація носить багатосторонній характер і визначається як активне засвоєння особистістю стандартів психосексуальної культури в міру входження в соціальні відносини.

Виховання для життя: соціалізація особистості в дитинстві у педагогіці Монтесорі / І. Печенко // Рідна шк. – 2007. – № 9. – С. 78-80. – Бібліогр.: 7 назв. – укр.

Висвітлено погляди видатного італійського педагога М. Монтесорі щодо функції дитинства в онтогенезі людини. Подано педагогічну систему М. Монтесорі в контексті розкриття таких питань, як організація середовища, принципи, засоби та умови для соціалізації людини. Розглянуто альтернативні підходи щодо втілення ідей соціалізації та виховання дитини у Монтесорі-педагогіці. Констатовано перспективність подальших досліджень у зазначеній проблематиці.

Виховання для життя: соціалізація особистості в педагогіці С. Русової і М. Монтесорі / Г. С. Міленіна // Вісн. Житомир. держ. ун-ту ім. І. Франка. – 2010. – № 52. – С. 170-173. – Бібліогр.: 6 назв. – укр.

Творча спадщина С. Русової та М. Монтесорі останнім часом викликає значний інтерес науковців і педагогів-практиків України. З'ясовано погляди українського та італійського педагогів на соціалізацію особистості дитини в процесі виховання. Розглянуто альтернативні підходи до втілення ідей соціалізації та виховання дитини. Розкрито питання: організація середовища, принципи, засоби та умови, які забезпечують успішне виховання особистості.

Виховання працелюбності підлітків як компонент морального виховання особистості / Трибулькевич К. Г. // Херсонський державний університет: зб. наук. пр.– 2009.– № 53. – С. 292-295. – Бібліогр.: 7 назв. – укр.

Розглянуто проблеми морального виховання підлітків і працелюбності як його компоненту. Визначено закономірності, принципи та методи ефективного процесу виховання працелюбності на основі ідей В. О. Сухомлинського.

Вплив гендерних установок на статеворольове самовизначення старших підлітків: Автореф. дис... канд. психол. наук: 19.00.07 / Д. В. Логвінова ; Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. — Х., 2007. — 20 с. — укр.

Виявлено змістовні характеристики гендерних установок хлопців і дівчат з повних/неповних родин стосовно статеворольового самовизначення, а також майбутньої професії, подружнього життя. Виявлено протиріччя у змісті цього самовизначення старших підлітків, зокрема, гендерно відповідна структура "Я-реального" дівчат не співвідноситься з їх уявленнями про особистісні риси "ідеальної" людини, згідно з якими надається більша перевага вираженості чоловічих якостей. Розглянуто питання стосовно впливу умов первинної соціалізації на характер процесу ідентифікації старших підлітків і на особливості вибору ними стратегій соціального сприйняття. Доведено існування виражених порушень у процесі статеворольової ідентифікації хлопців з неповних родин, життєві орієнтири яких відрізнялися невизначеністю та розмитістю. Систематизовано теоретичні та методичні підходи щодо статевої соціалізації як проблеми психосексуального та гендерного розвитку особистості. Висвітлено проблему статеворольових орієнтацій у становленні особистості старших підлітків. Розкрито психологічний зміст понять "Я-концепція", "статеворольове самовизначення особистості", "гендерна ідентичність", "статеворольова соціалізація", "гендерна соціалізація".

Впровадження у навчальний процес підготовки соціальних педагогів курсу "Соціалізація особистості засобами образотворчого мистецтва" / С. В. Содоль // Наука і освіта . – 2007. – № 1-2. – С. 183-185. – Бібліогр.: 7 назв. – укр.

Розглянуто актуальність впровадження в процес навчання курсу "Соціалізація особистості засобами образотворчого мистецтва", а також формування естетико-творчого потенціалу у майбутніх соціальних педагогів.

Вторинна соціалізація як чинник динаміки соціальних здібностей особистості: автореф. дис... канд. психол. наук: 19.00.05 / О. С. Становихіна; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2009. – 16 с. – укр.

Соціальні здібності визначено як здібності людини, які розвиваються та проявляються за умов професійної діяльності та спілкування, забезпечують ефективність її функціонування в ситуаціях міжособистісних взаємин. Виявлено основні фактори, які стали основою для побудови моделі, яка дозволила обґрунтувати наявність зв'язків між складовими вторинної соціалізації та компонентами соціальних здібностей. Наведено результати емпіричного дослідження впливу вторинної соціалізації на динаміку соціальних здібностей і апробації навчально-розвивальних засобів розвитку та прояву соціальних здібностей особистості.

Гендерна соціалізація та проблеми трудової підготовки дівчат у зарубіжній педагогіці: історичні аспекти / Слюсаренко Н. В. // Херсонський державний університет: зб. наук. пр. – 2010. – № 56. – С. 11-16. – Бібліогр.: 14 назв. – укр.

Проаналізовано історичні аспекти гендерної соціалізації підростаючого покоління та трудової підготовки дівчат у зарубіжній педагогіці попередніх періодів. Доведено усталену пов'язаність цих проблем між собою.

Гендерна соціалізація як складова формування особистості в період дошкільного дитинства / Лохвицька, Л., Яценко, Л. // Нова педагогічна думка. – 2010.– № 3. – С. 49-53. – Бібліогр.: 10 назв. – укр.

Розглянуто особливості гендерної соціалізації (ГС) дітей дошкільного віку. Поняття «гендер» визначено як соціально сформовані психічні риси, ознаки, властивості суспільної поведінки суб'єкта, детерміновані його статтю. Указано на те, що сьогодні активізація гендерного виховання висувається на перший план. Заперечується поширена думка, що гендерна приналежність дається індивіду суто біологічно, і стверджується, що усвідомлення належності до певної статі є результатом ГС і розвитку особистості, що усвідомлення свого статевого «Я» вперше проявляється в дошкільному віці, що процес асиміляції статевої ролі характеризується інтенсивним засвоєнням стереотипів поведінки. Окреслено психологічні статеві відмінності, помітні вже з раннього віку (у сприйнятті простору і часу, у спрямованості інтересів, у поведінці). Підсумовано, що здійснюючи ГС, необхідно надавати дітям допомогу в усвідомленні та прийнятті своєї статевої приналежності.

До проблеми підготовки майбутнього вчителя до спрямування процесу соціалізації молодших школярів / Ю. Пастир // Наука і освіта . – 2009. – 4. - С. 120-123. – Бібліогр.: 4 назв. – укр.

Висвітлено особливості та шляхи оптимізації професійної підготовки майбутнього вчителя (МВ) до соціалізації молодших школярів. Зазначено, що

саме вчитель початкових класів може якісно вплинути на творчий розвиток і становлення особистості молодшого школяра, його інтересів, цінностей, ідеалів, чим обґрунтовано необхідність якісного оновлення професійно-педагогічної підготовки МВ початкових класів за умов педагогічного університету. Наведено вимоги до професійно-педагогічної підготовки вчителя, що виражені у професіограмі. Розглянуто феномен "готовність до педагогічного спрямування фахівцем процесу соціалізації учня" як трикомпонентну структуру з цілемотиваційного, змістово-процесуального та результативно-рефлексійного компонентів. Наведено визначення цього терміна як динамічного педагогічного явища, що відбиває досягнутий на визначеному етапі саморозвитку МВ рівень сформованості знань, умінь та навичок щодо соціалізації школярів. Наведено якісно-кількісну характеристику й розглянуто взаємодію основних ознак (рівнів) сформованості досліджуваного феномену (високий, середній, низький). На підставі аналізу науково-педагогічного досвіду вищих шкіл і практичної діяльності вчителів початкових класів стверджується, що на педагогічному факультеті є значні ресурси щодо формування готовності майбутніх педагогів до соціалізації школярів. Досліджено проблеми соціалізації особистості через призму професійної економічної освіти на західноукраїнських землях ХІХ – першої половини ХХ ст.ст.

Зарубіжний досвід використання лялькотерапії у роботі з дітьми дошкільного віку / О. Федій // Гуманіт. вісн. ДВНЗ "Переяслав-Хмельниц. держ. пед. ун-т ім. Григорія Сковороди": Наук.-теорет. зб. – 2008. – Вип. 14. – С. 312-316. – Бібліогр.: 5 назв. – укр.

Висвітлено зарубіжний досвід використання ляльки в корекційно-реабілітаційній роботі з дітьми дошкільного віку, що мають певні вади соціально-особистісного та психофізичного розвитку. Проаналізовано існуючі психолого-педагогічні технології лялькотерапії у світлі гуманістичних підходів особистісно орієнтованої педагогіки.

Інтеркультурна трансформація і вторинна мовна соціалізація у кроскультурних комунікативних контекстах /Солодка А. // Гуманітарний вісник. – 2008. – № 15.– С. 45-47.– Бібліогр.: 3 назви. – укр.

Здійснено інтерпретацію процесу вторинної мовної соціалізації, яка розглядається у контексті кроскультурної комунікації. Вона включає вивчення її основних складових та принципів вивчення інтеркультурної трансформації як структурної теоретичної основи інтеркультурної мовної соціалізації, розробка якої відкриває можливості набуття соціокультурного знання у комплексі кроскультурних комунікативних контекстів.

Конкретизовано педагогічну суть соціальної компетентності, яка є індикатором процесу соціалізації особистості. Встановлено особливості її формування в дітей 5-ми - 7-ми років, визначено структуру та рівневі характеристики. Доведено, що найбільш сприятливі умови для соціалізації створено в навчально-виховному комплексі "школа - дошкільний навчальний

заклад". Розкрито поняття "соціальна компетентність", основними структурними компонентами якої визначено емоційно-почуттєву, мотиваційно-ціннісну, діяльнісно-поведінкову. Теоретично обґрунтовано інтегровану модель формування соціальної компетентності вихованців школи-комплексу та апробовано методичку формування її структурних компонентів у дітей 5-ти - 7-ми років. На підставі результатів дослідницько-експериментальної роботи доведено ефективність об'єднання дітей різного віку для спілкування та співробітництва з метою їх соціалізації.

На шляху до майбутнього / В. Вірковський // Пед. пошук . – 2008. – № 3. – С. 39-41. – укр.

Запропоновано два можливих варіанти реформування спеціалізованого інтернатного закладу: реструктуризація школи-інтернату та створення на цій основі юридичних осіб і збереження цілісності установи зі зміною типу навчального закладу. Подано структуру майбутнього навчального закладу. Висвітлено результати регіонального експерименту на тему: "Соціалізація особистості дитини в умовах реформованої спеціалізованої школи-інтернату".

Обґрунтовано погляди на процес соціалізації особистості у дошкільному дитинстві у контексті застосування культурологічного підходу та запропоновано авторське бачення особливостей його застосування у дошкільних навчальних закладах.

Організаційно-педагогічні умови соціалізації підлітків у неформальних молодіжних об'єднаннях: Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.05 / С. Ю. Чернета; Ін-т пробл. виховання АПН України. — К., 2005. — 18 с. — укр.

Здійснено аналіз філософських, психолого-педагогічних і соціально-педагогічних праць з проблем, що стосуються процесу соціалізації підлітків у неформальних молодіжних організаціях. Розкрито суть понять "соціалізація особистості", "неформальне молодіжне об'єднання", "соціальна активність". Визначено й експериментально перевірено зміст, форми та методи соціалізації підлітків у неформальних молодіжних об'єднаннях. Розроблено й експериментально доведено ефективність програми "Соціалізація підлітків у неформальних молодіжних об'єднаннях", запровадження якої до навчально-виховного процесу дозволило одержати позитивну динаміку збільшення кількості підлітків-неформалів експериментальної групи з достатнім рівнем соціальної активності. Запропоновано функціональну модель соціалізації підлітків у неформальних молодіжних об'єднаннях, яка може бути використана соціальними педагогами позашкільних навчальних закладів, соціальних служб, управлінь у справах сім'ї та молоді, а також дозволяє вирішити теоретичні та практичні завдання у вихованні підлітків на сучасному етапі розвитку України.

Освіта, навчання, виховання й соціалізація як поняття й процеси та межі досягнення ними особистості / Рябченко, В. // Вища освіта України. – 2011. – № 1. – С. 46-54. – Бібліогр.: 9 назв. – укр.

Висвітлено суперечності у сприйнятті й використанні понять «освіта», «навчання», «виховання», «соціалізація». Відзначено, що на етапі започаткування особистості «виховання» підпорядковує «навчання» і, певною мірою, «соціалізацію», причому вирішальне значення в цей відрізок життя відводиться сімейній педагогіці, яка спирається на досвід та інтуїцію. Обґрунтовано й запропоновано до вжитку заміну некоректного у семантичному сенсі поняття «вищий навчальний заклад» на «вищий заклад освіти» (ВЗО). Проаналізовано стан роботи з гармонійного розвитку студента й констатовано, що в сучасних ВЗО широкий загал студентів є позбавлений можливості актуалізувати свою особистість іншими, крім навчальної, видами діяльності, і навіть навчальний процес стає все менш здатним потужно впливати на розвиток особистості студента (зокрема, через запровадження Болонського процесу). Підсумовано, що гармонізація мотиваційного механізму життєдіяльності викладача є ключовою проблемою вищої освіти.

Особливості соціальних детермінант створення освітнього середовища на сучасному етапі розвитку суспільства / Н. Б. Гонтаровська // Наша шк. – 2008. – № 3. – С. 16-21. – Бібліогр.: 14 назв. – укр.

Обґрунтовано потребу у створенні комплексної системи освіти, що базується на принципах гуманізації і демократизації. На засадах Національної доктрини розвитку освіти визначено кроки трансформації авторитарної педагогіки в педагогіку толерантності, спрямовану на соціалізацію особистості. Зазначено, що головним професійним завданням вчителя на сучасному етапі розвитку суспільства є створення ефективного освітнього середовища для дитини, яке має враховувати індивідуальні запити, здібності й відмінності учнів.

Особливості статевої соціалізації дошкільників різних етнічних груп: автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08 / А. Р. Аблітарова; Ін-т пробл. виховання НАПН України. — К., 2010. — 23 с. — укр.

Визначено зміст, структуру статевої соціалізації дітей 5 - 6-ти років. Узагальнено теоретичні уявлення щодо структури статевої соціалізації дітей старшого дошкільного віку за умов полікультурного суспільства. Статева соціалізація розуміється як процес засвоєння особистістю соціокультурних цінностей, які обумовлюють більшість особливостей статевої поведінки. В її структурі виділено когнітивний, емоційно-цінісний і діяльнісний компоненти. Результатом педагогічного впливу в процесі статевої соціалізації дітей є статева соціалізованість, яка кваліфікується вмінням сприймати статеві стереотипи та цінності, застосовувати стандартні мовленеві

конструкти, жести, символи, які характерні для представників певної статі, сформованості відповідного статевого типу особистості.

Педагогічні засади політичної соціалізації учнів старших класів середньої загальноосвітньої школи в Російській Федерації: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.05 / В. В. Мачуський ; Ін-т пробл. виховання АПН України. — К., 2009. — 19 с. — укр.

Досліджено актуальну проблему політичної соціалізації учнів старших класів загальноосвітньої школи Російської Федерації (РФ). Розкрито суть поняття "політична соціалізація". Проаналізовано основні напрями теоретичних досліджень російських науковців у контексті політичної соціалізації особистості. Виявлено домінування в цьому процесі громадянського виховання. Проаналізовано державну політику РФ у галузі освіти в контексті політичної соціалізації молодого покоління. Розкрито сучасний стан даної соціалізації учнівської молоді в РФ і основні чинники, що впливають на її перебіг. Визначено педагогічні засади політичної соціалізації старшокласників у навчально-виховному процесі загальноосвітніх закладів, розглянуто напрями їх реалізації, а саме: наповнення відповідним змістом навчальних дисциплін (суспільствознавства, історії), посилення громадянської спрямованості позакласної та позашкільної роботи, демократизацію внутрішньошкільного життя шляхом активізації органів учнівського самоврядування. Проведено порівняння умов політичної соціалізації в Україні та в РФ, визначено їх спільні особливості та відмінності.

Педагогічні умови соціалізації студентів засобами культури мовлення: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.05 / М. І. Алексєєва-Вовк ; Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. — К., 2008. — 22 с. — укр.

Вперше розроблено модель науково-методичного забезпечення соціалізації студентів засобами культури мовлення. Обгрунтовано педагогічні умови реалізації даного процесу з використанням засобів культури мовлення й експериментально перевірено їх ефективність. Встановлено критерії (ціннісно-орієнтаційний, когнітивний, дієво-творчий) та рівні соціалізованості студентів засобами культури мовлення. Розкрито зміст базових понять дослідження, таких як "соціалізація", "культура мовлення", "мовленнєва діяльність", "культура мовленнєвого спілкування". Визначено роль, функції та комунікативні якості культури мовлення у процесі соціалізації особистості. Удосконалено системний підхід щодо організації соціально-педагогічної роботи зі студентами ВНЗ. Обгрунтовано зміст, форми та методи соціалізації студентської молоді засобами культури мовлення з метою пристосування до реальних умов діяльності та досягнення позитивного вирішення особистісно й соціально значущих завдань.

Погляди В. О.Сухомлинського на середовище як фактор соціалізації особистості / З. Шевців // Нова пед. думка . – 2008. – Спец. вип. – С. 30-32. – Бібліогр.: 8 назв. – укр.

Розкрито сутність соціального середовища як фактора виховання особистості, а також особливості соціалізації, сутність якої полягає в оволодінні учнями способами і прийомами практичної діяльності, ставлення до інших людей і на цій основі формування ставлення до самого себе. Підкреслено, що становлення особистості школяра, його самореалізації залежить від соціальних умов, від першого соціального інституту, який має здійснювати підготовку дитини до життя. Охарактеризовано спадщину В. О. Сухомлинського не лише як історію педагогіки, але й сьогодення середньої загальноосвітньої школи і педагогічної науки.

Політична соціалізація школярів в умовах трансформації українського суспільства: Автореф. дис... канд. політ. наук: 23.00.03 / М. С. Катаєва ; НАН України. Ін-т держави і права ім. В.М.Корецького. — К., 1999. — 18 с. — укр.

Представлені результати теоретичного та емпіричного дослідження з проблем формування політичної свідомості школярів. Розглянуто місце школярів у політичному просторі українського суспільства, особливості політичної ідентифікації дітей, механізми, етапи та фактори політичної соціалізації, політичні уявлення школярів. Наведено результати опитування школярів щодо поглядів на конкретні політичні події, ставлення до політичних інститутів. Подано феноменологічні, антропологічні, комунікативні та лінгвістичні аспекти політичної соціалізації школярів. Відзначається, що у результаті успішної політичної соціалізації задовольняється глибинна потреба особистості бути громадянином.

Проблема виховання в контексті соціалізації особистості / В. Москаленко // Соц. психологія . – 2005. – № 2. –С. 3-17. – укр.

Розглянуто питання нової парадигми сучасної педагогічної діяльності, яка, базуючись на тому, що особистість формується в процесі соціалізації, тобто в результаті засвоєння суспільного досвіду через включення її в широку систему оточуючого соціального середовища, відкидає школоцентризм і вбачає у вихованні систему цілеспрямованих та організованих взаємодій "дорослі - діти" і "діти - діти", котрі реалізуються не тільки в межах загальноосвітньої школи, але й у просторі закладів додаткової освіти, громадських організацій, дозвіллевій сфері тощо. Відтак організоване виховання стає завданням не лише загальноосвітніх закладів, але й суспільства в цілому.

Проблема виховання в контексті соціалізації особистості: [закінч.] / В. Москаленко // Соц. психологія . –2005. – № 3. – С. 20-32. – Бібліогр.: 26 назв. – укр.

Проблему виховання розглянуто як налагодження співробітництва та асоціативності старшого і молодшого поколінь у різних ситуаціях, особливо в тих, які мають характер напруженої системи. На думку автора, сенс організованого виховання полягає в тому, щоб не виключати дітей з "дорослого" життєвого простору, а пропонувати їм партнерство, викликати потребу в спільному соціальному просторі соціалізації.

Проблема цілісного сприйняття особистості студента у контексті соціокультурного середовища ВНЗ: соціально-філософський аспект / М. Лукашевич, В. Рябченко // Філософ. освіти. – 2006. – № 3. – С. 259-265. – Бібліогр.: 12 назв. – укр.

Обґрунтовано сприйняття особистості людини як біопсихосоціальної цілісності. Констатовано створення теоретичного підґрунтя для системного підходу у забезпеченні соціалізації особистості студента через соціокультурне середовище вищого навчального закладу.

Професійна соціалізація учнів середніх загальноосвітніх шкіл Франції: автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.05 / М. А. Зверева ; Луган. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. — Луганськ, 2010. — 20 с. — укр.

Висвітлено сутність процесу професійної соціалізації учнів загальноосвітніх шкіл, його характерні риси й особливості, притаманні системі середньої освіти Франції. Розкрито генезис наукових уявлень французьких учених про чинники професійної соціалізації особистості, виявлено теоретичні засади професійної соціалізації учнів середніх загальноосвітніх шкіл у сучасній Франції. Визначено цілі, завдання, форми та методи професійної соціалізації в школах цієї країни, що сприяють успішній інтеграції молодих людей у суспільне та професійне життя. Доведено, що школа як суспільний інститут завдяки цілеспрямованому вихованню здатна здійснювати успішну професійну соціалізацію учнів у взаємодії з провідними агентами - сім'єю, виробничими колективами, місцевою громадою, засобами масової комунікації, позашкільними закладами професійної орієнтації. Висвітлено перспективи використання французького досвіду професійної соціалізації учнів загальноосвітніх середніх шкіл у систему освіти України.

Психологічна підготовка педагогічних працівників до запобігання формуванню віктимності у процесі соціалізації особистості / Т. Вакуліч // Післядиплом. освіта в Україні . – 2009. – № 1. – С. 17-20. – Бібліогр.: 10 назв. – укр.

Акцентовано увагу на впливі на віктимізацію дитини негативного емоційного досвіду. Досліджено вісім напрямів негативного емоційного досвіду в сім'ї. Розкрито головні наслідки причин формування вразливої особистості та віктимної поведінки дитини.

Психологічні особливості морально-правової соціалізації студентів: автореф. дис. ... канд. психол. наук : 19.00.05 / І. О. Сохан ; Ін-т соц. та політ. психології АПН України. — К., 2010. — 20 с. — укр.

Уточнено наукове поняття про морально-правову соціалізацію студентів. Визначено поняття "морально-правова соціалізація" як процес включення в ціннісно-нормативну систему особистості цінностей, які охороняються правом і відповідають морально-правовим уявленням суспільства. Доведено, що складовими морально-правової соціалізації молоді є: індивідуальні (морально-правова свідомість, пізнавальна мотивація, адекватне відображення цінностей тощо) і ціннісно-нормативні особливості індивіда (система ціннісних орієнтацій і соціальних норм студента, усвідомлення та сприйняття соціальних цінностей, соціальний контроль, оцінка та самоконтроль, правомірна поведінка особистості, наявність соціальної відповідальності та виконання санкцій). Виявлено залежність морально-правової соціалізації від індивідуальних особливостей студентів. Встановлено низьку пізнавальну активність студентів у морально-правовій сфері, стихійне правове виховання та самовиховання, негативне та нейтральне ставлення до діяльності правоохоронних органів, проте відстежено прагнення молоді удосконалювати себе, дотримуватися норм моралі під час виконання певного вчинку та намагання контролювати свою поведінку незалежно від ситуації. Вивчено вплив ціннісно-нормативних особливостей студентів на морально-правову соціалізацію (залежно від вікового, гендерного та професійного чинників).

Психофізичний розвиток як фактор готовності шестилітніх дітей до навчання в школі: Автореф. дис... канд. наук з фіз. виховання і спорту: 24.00.02 / Л. В. Ковальчук ; Львів. держ. ун-т фіз. культури. — Л., 2007. — 20 с. — укр.

Досліджено проблему оптимізації психофізичного розвитку шляхом використання народних рухливих ігор різної спрямованості. Проаналізовано стан "шкільної зрілості", який є інтегральним показником фізичного розвитку, психосоматичного здоров'я, фізичної та розумової працездатності. Вивчено причини та чинники, що впливають на зазначені показники. Розроблено програму фізичного виховання першокласників з метою підвищення рівня їх соматичного здоров'я, фізичної та розумової працездатності, які визначають "шкільну зрілість". Досліджено процес психофізичної підготовки 6-річних дітей за умов загальноосвітньої школи. Розглянуто відповідний розвиток особистості школяра даного віку. Наведено новий підхід до розв'язання наукових завдань, що передбачає покращення психофізичного розвитку як чинника готовності 6-річних дітей до навчання у школі. За результатами тестування фізичних і психічних якостей виявлено, що рання соціалізація (навчання з 6-ти років) за умов низького рівня дослідженого розвитку негативно впливає на фізичну та розумову працездатність, функціональний стан серцево-судинної та дихальної систем, спричинює зростання захворюваності дітей.

Рання соціалізація особистості у поглядах Франсуази Дольто / І. П. Печенко // Наука і освіта . – 2008. – № 1-2. – С. 191-196. – Бібліогр.: 5 назв. – укр.

Проаналізовано проблему ранньої соціалізації особистості у досвіді Ф. Дольто. Наголошено на актуальності педіатричних підходів до проблеми соціалізації у ранні періоди дитинства, зміни його статусу за сучасних умов. Показано важливість ранньої соціалізації особистості.

Рання соціалізація особистості у поглядах Франсуази Дольто / Печенко І. П. // Наука і освіта. – 2009.– № 1-2. –С. 191-196. – Бібліогр.: 5 назв. – укр.

Проаналізовано проблему ранньої соціалізації особистості у досвіді Франсуази Дольто. Наголошено на актуальності педіатричних підходів до проблеми соціалізації у ранній періоди дитинства, зміни його статусу у сучасних умовах. Показано важливість ранньої соціалізації особистості. Розглянуто проблему соціалізації молодших школярів засобами хореографічного мистецтва, його педагогічний потенціал. Висвітлено сутність та механізми соціалізації у хореографічному колективі. З'ясовано, що ефективний педагогічний процес, який сприяє соціалізації дітей у хореографічному колективі, залежить від багатьох чинників: мети, завдань, особистості педагога, навчально-творчої та концертно-виконавської діяльності, взаємин між педагогом та учасниками, традицій колективу, позитивного психолого-педагогічного клімату. Зроблено висновок, що хореографічне мистецтво – могутній засіб виховання та соціалізації дітей молодшого шкільного віку.

Сім'я, соціалізація дитини в сім'ї / Федяєва В. Л. // Херсонський державний університет: зб. наук. пр. – 2009. – № 51. – С. 10 -14. – Бібліогр.: 10 назв. – укр.

Висвітлено теоретичні основи сімейної соціалізації. Розкрито чинники, під впливом яких відбувається соціалізація дитини в сім'ї.

Соціалізація дитини в умовах дошкільного навчального закладу / Доманюк О. М.// Педагогічний дискурс. – 2011. – № 10. – С. 146-149. – Бібліогр.: 12 назв. – укр.

Розглянуто проблему соціалізації дітей старшого дошкільного віку та визначено роль дошкільного навчального закладу в цьому процесі.

Соціалізація дітей старшого дошкільного віку в процесі сюжетно-рольових ігор / Лохвицька Л., Карцева Н. // Гуманітарний вісник – 2010. – № 19. – С. 129-133. – Бібліогр.: 5 назв. – укр.

Розкрито зміст поняття «соціалізація», проаналізовано значимість соціалізації старших дошкільників у процесі їх життєдіяльності, обґрунтовано її місце під час сюжетно-рольових ігор. Охарактеризовано

сюжетно-рольову гру як засіб оптимізації процесу соціалізації дітей старшого дошкільного віку.

Соціалізація дітей старшого шкільного віку: результати педагогічної діагностики / Кравченко Т. // Рідна школа. – 2008. – № 12. – С. 19–22. – Бібліогр.: 10 назв. – укр.

Розглянуто проблему соціалізації молодого покоління, визначення особливостей її перебігу, винайдення способів підвищення ефективності цього процесу. Окреслено різні підходи до визначення сутності соціалізації. Акцентовано увагу на існуванні певної взаємозалежності між віком та соціальними можливостями індивіда. Охарактеризовано особливості дітей старшого шкільного віку. Висвітлено результати емпіричного дослідження, спрямованого на визначення рівня соціалізованості старшокласників, що передбачає сформованість таких її структурних компонентів: когнітивного, поведінкового, емоційно-оцінювального; виявлення сформованості у старшокласників особистісної і рольової ідентифікації. Розкрито роботу, яка проводилася за допомогою "Опитувальника особистісної та рольової ідентифікації", "Контентних шкал" ("Ідентифікація із соціумом", "Рольова поведінка", "Обґрунтованість рішень, що приймаються"), тестів змістожиттєвих орієнтацій, інших методик педагогічної діагностики. З огляду на результати дослідження констатовано недостатність соціалізованості учнів старшого шкільного віку, обмеженість їхнього соціального досвіду й особистісного розвитку в соціальному напрямі, що ускладнює засвоєння ними нормативної системи цінностей, яка є регулюючим чинником їхніх учинків як у стандартних, так і в проблемних ситуаціях.

Соціалізація особистості / ред.: А. Й. Капська; Нац. пед. ун-т ім. М.П.Драгоманова. – К. : Логос, 2001. – 255 с.– (Пед. науки: Зб. наук. пр; Вип. 13). – укр.

Наведено результати використання експериментальної програми удосконалення фізичного стану дітей за умов літнього оздоровчого табору. Детально проаналізовано психомоторний вплив на ослаблення рівня агресивності. Окремі статті присвячено особистісно-орієнтованій підготовці вчителів художньо-естетичних дисциплін, особливостям педагогічної праці студентів у процесі позаурочної діяльності, а також післядипломному навчанню соціальних педагогів у контексті зарубіжного досвіду.

Соціалізація особистості в дошкільному дитинстві: аспект педагогічної взаємодії / І. П. Печенко // Наука і освіта . – 2008. – № 3. – С. 213-217. – Бібліогр.: 6 назв. – укр.

Розглянуто особливості соціалізації особистості в дошкільному дитинстві, а також виділено основні позиції взаємодії педагога та дитини в цьому процесі.

Соціалізація особистості засобами візуального мистецтва / Чуванова Л. В. // Нова педагогічна думка. – 2007.– №1.– С. 107-112. – Бібліогр.: 25 назв. – укр.

Розкрито проблему впливу засобів візуального мистецтва на формування особистості. Розкрито механізми соціалізації та чинники, що зумовлюють ефективну соціалізацію особистості. Виявлено особливості впливу засобів візуального мистецтва на процес соціалізації особистості. Виділено педагогічні умови, що сприяють ефективній соціалізації та формуванню-етико-моральних принципів молодих фахівців

Соціалізація особистості молодшого школяра в процесі ігрової діяльності: Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.05 / Ю. В. Богінська; Луган. нац. пед. ун-т ім. Т.Шевченка. – Луганськ, 2004. – 20 с. – укр.

Уперше досліджено зміст і структуру соціальних ролей, що відповідають віковим і психофізіологічним особливостям дітей молодшого шкільного віку. Визначено критерії та рівні засвоєння молодшими школярами даних ролей у ході ігрової діяльності. Систематизовано імітаційно-ігрові вправи та сюжетно-рольові ігри, спрямовані на соціалізацію дітей. Розвинуто методикау засвоєння соціальних ролей як компонента даного процесу молодших школярів у процесі ігрової діяльності.

Соціалізація особистості молодшого школяра в умовах інтерактивних технологій навчання / Коберник Г. // Збірник наукових праць 2009. – № 3. – С.: 89-95 Бібліогр.: 6 назв. – укр.

Розкрито суть, структуру, ефективні умови і ефективні шляхи соціалізації учнів початкових класів загальноосвітньої школи. Проаналізовано психолого-педагогічну літературу стосовно соціально-комунікативної активності дитини. Зроблено висновок, що за умов інтерактивних технологій навчання, створюється сприятливе середовище для соціалізації особистості молодшого школяра.

Соціалізація особистості у дошкільному дитинстві в аспекті культурологічного підходу / І. Печенко // Гуманіт. вісн. ДВНЗ "Переяслав-Хмельниц. держ. пед. ун-т ім. Григорія Сковороди": Наук.-теорет. зб . – 2008. – Вип. 14. – С. 193-195. – Бібліогр.: 3 назв. – укр.

Обґрунтовано погляди на процес соціалізації особистості у дошкільному дитинстві у контексті застосування культурологічного підходу та запропоновано авторське бачення особливостей його застосування у дошкільних навчальних закладах.

Соціалізація особистості як аспект розвиваючого виховання / М. Бабкіна // Пед. пошук . – 2007. – № 1. – С. 62-63. – Бібліогр.: 7 назв. – укр.

Досліджено зв'язок розвивального виховання з вирішенням проблеми соціалізації індивіда. Розкрито критерії нормального розвитку особистості. Проаналізовано причини поширення концепції розвивального виховання: зміни в понятті "розвиток", зміни освітньо-виховних цінностей тощо. Визначено зміст поняття "розвивальне виховання", його мету, завдання та напрями у сфері освіти. Розглянуто глобальні концепції розвивального виховання: взаємозалежність, повага до інших людей та цінностей, соціальна справедливість, конфлікт та його вирішення, зміна та майбутнє.

Соціалізація особистості: зб. наук. пр. / ред.: В. Л. Андрущенко; Нац. пед. ун-т ім. М.П.Драгоманова. – К., 2008. – 290 с. – (Пед. науки; Т. 30). – укр.

Проаналізовано особливості соціалізації старшокласників, психолого-педагогічні особливості соціалізації учнів у позашкільному мікросоціумі. Визначено вплив схильності до конформізму на соціалізацію підлітків. Викладено основи профілактики правопорушень дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківської опіки у контексті особистісно-орієнтованого виховання. Розкрито аспекти підготовки соціальних педагогів до соціокультурної діяльності. Висвітлено специфіку організації соціально-виховної роботи на підготовчих відділеннях ВНЗ.

Соціалізація особистості: Зб. наук. пр. / ред.: В. П. Андрущенко; Нац. пед. ун-т ім. М.П.Драгоманова. – К. : Логос, 2004. – 243 с. – (Пед. науки; Т. 22). – укр.

Проаналізовано соціально-педагогічну діяльність громадських педагогічних об'єднань як процес соціалізації особистості. Розглянуто умови соціальної адаптації студентів-першокурсників ВНЗ. Висвітлено соціально-педагогічні проблеми самоорганізації дозвілля підлітків, особливості технологій активного навчання у формуванні особистості майбутнього соціального педагога, роль педагогічного впливу у процесі соціального становлення студентів.

Соціалізація особистості: Міжкафедр. зб. наук. ст. / ред.: А. Й. Капська; Нац. пед. ун-т ім. М.П.Драгоманова. – К., 1998. – 157 с. – укр.

Пропонуються результати досліджень та експериментальної роботи з питань соціальної педагогіки, педагогіки і психології вищої та середньої спеціальної освіти, загальноосвітньої школи та профтехосвіти. Висвітлено такі основні аспекти проведеної роботи, як вплив змісту і способів діяльності виховних інфраструктур на активізацію соціального становлення особистості; формування та розвиток характерологічних якостей творчої особистості в системі виховної роботи; радіоспілкування як вид соціальних контактів особистості; теоретичні основи організаційних форм виховної діяльності; сутність і особливості позанавчальної діяльності у моральному вихованні студентів; особливості організації суті процесу формування у студентів техніки мовлення; формування мовлення особистості на

матеріалі лексико-семантичних варіантів прикметників; родинно-побутова звичаєвість як фактор соціалізації молодшого школяра; діагностика творчих здібностей учасників художньо-творчих колективів; готовність молодших школярів до прояву художньо-творчої активності.

Соціалізація підлітків у неформальних молодіжних організаціях / Панагушина О. / Неперервна професійна освіта: теорія та практика.– 2006. – № 1-2. – С. 102-108. – укр.

Розглянуто соціально-педагогічні аспекти соціалізації підлітків як специфічної соціально-демографічної групи в умовах діяльності неформальних молодіжних організацій. Порушені актуальні проблеми виховання підлітків в період опанування ними світу поза сім'єю і школою, формування розвитку та становлення їх як особистості під впливом неформальних молодіжних організацій

Соціалізація студентської молоді в умовах інформаційної доби / Скидан С. О. // Педагогіка вищої та середньої школи. – 2011. – № 31. – С. 127-135. – Бібліогр.: 14 назв. – укр.

На основі теоретичного аналізу наукової літератури визначено характерні риси й особливості процесу соціалізації сучасного студентства, роль і місце в цьому процесі інформаційних комунікацій. Розкрито специфіку інформаційних комунікацій як особливого інституту соціалізації. Розтлумачено поняття соціалізації як динамічного процесу, змістом якого є входження особистості до соціуму і становлення її особистості. Зроблено висновок, що результатом процесу соціалізації студентської молоді засобами інформаційних комунікацій є набуття студентами соціальності (соціальних цінностей, соціальних рис, соціальної поведінки).

Соціалізація студентської молоді в умовах педагогічного коледжу / Ковальчук Н. // Рідна школа. – 2007. – № 3. – С. 22-25. – Бібліогр.: 10 назв. – укр.

Висвітлено проблему активного входження особистості в суспільство взагалі, в контексті її навчання в педагогічному коледжі зокрема. Проаналізовано відповідну наукову літературу з цієї проблематики. Сформульовано змістове наповнення такого поняття, як “соціалізація”. Розглянуто й охарактеризовано соціально-педагогічні механізми соціалізації особистості.

Соціалізація та виховання особистості як комплексна проблема дошкільної педагогіки / Рогальська І. П. // Наука і освіта. – 2011. – № 4. – С. 340-344 – Бібліогр.: 6 назв. . – укр.

Зроблено спробу обґрунтувати наукові підходи до процесів соціалізації та виховання особистості в дошкільному віці як комплексної педагогічної проблеми. Розглянуто категорії соціалізації та виховання, що є актуальними для сучасного етапу розвитку дошкільної педагогіки. Висвітлено

особливості цих дефініцій, які є параметрами теоретичного аналізу їх використання в науковому дослідженні. Запропоновано цільові напрями соціалізації: сприяння адаптації дитини до умов життєдіяльності; формування готовності до сприймання соціальної інформації, виховання навичок соціальної поведінки; формування суб'єктивної життєвої позиції. Підкреслено, що об'єктивна діалектика стосунків між особистістю та суспільством набуває чіткої орієнтації на створення простору для розвитку творчої особистості у відкритих соціуму освітньо-виховних системах, тому є необхідність в поліпарадигмальному баченні даної проблеми, побудові науково обґрунтованої системи соціально-педагогічного супроводу, яка зумовлює перегляд характеру функціонування соціальних інституцій дошкільної освіти.

Соціальна адаптація та соціалізація дітей-сиріт, позбавлених родинного піклування / Пушкар В. А. // Збірник наукових праць Інституту психології ім. Г. С.Костюка АПН України "Проблеми загальної та педагогічної психології". – 2011. – № 3. – С. 336-343. – Бібліогр.: 8 назв. – укр.

Висвітлено актуальну тему, яка присвячена аналізу умов виховання дітей в інтернатних закладах освіти та виявлення причин, які ускладнюють процес соціальної адаптації та соціалізації сиріт при закінченні освітянської установи. Показано особливості переходу від опіки до незалежності випускників шкіл-інтернатів. Зазначено, що діти-сироти виявляються не здатними до успішної адаптації та інтеграції в суспільстві, свідомого вибору своєї соціальної ролі, мають недостатню готовність до виходу у самостійне життя. Здійснено аналіз досвіду виховної роботи інтернатних закладів, який дав можливість побудувати модель системи виховання дітей та простежити, як порушення виконання виховних завдань по відношенню до дітей-сиріт впливає на їх адаптаційні можливості, соціальну адаптацію та соціалізацію. Проаналізовано вплив психологічних, соціальних та біологічних факторів ризику, які ведуть до процесу порушення соціальної адаптації дітей-сиріт до соціального середовища. Охарактеризовано сфери, в яких відбувається процес становлення особистості дитини: діяльність, спілкування, самосвідомість. Визначені основні причини порушення соціальної адаптації та соціалізації дітей-сиріт: порушення первинної соціалізації дітей, зумовленою відсутністю позитивного прикладу сімейних стосунків; порушення функціонування соціальних інститутів, пов'язаних з соціалізацією, вихованням і навчанням дітей (школи, ПТУ та ін.).

Соціально-психологічні аспекти здійснення навчально-виховного процесу у ВНЗ I - II рівнів акредитації / Г. Гоменюк // Рідна шк. – 2007. – № 7-8. – С. 14-16. – Бібліогр.: 4 назв. – укр.

Визначено головну мету вищої освіти у створенні умов для особистісного розвитку і творчої самореалізації кожного громадянина

України, збереженні та розвитку цінностей національної культури і громадянського суспільства. Виявлено різні трактування концепцій вищої освіти, під час застосування яких слід враховувати особливості навчального процесу у цих ВНЗ та вікові особливості студентів. Охарактеризовано особистісні аспекти студента, його вікові та індивідуальні особливості. Акцентовано увагу на врахуванні психологічних типів особистостей студентів навчально-виховного процесу першокурсників ВНЗ I - II рівнів акредитації. Зазначено важливість впливу на формування особистості студента як колективу навчальної групи, так і колективу викладачів, класного керівника. Розглянуто навчання у ВНЗ як могутній чинник соціалізації особистості студента.

Соціально-філософський аспект громадянського виховання особистості / М. І. Бабкіна // Педагогіка і психологія проф. освіти . – 2009. – № 5. – С. 144-151. – Бібліогр.: 20 назв. – укр.

Досліджено актуальну проблему громадянського становлення зростаючої особистості у процесі соціалізації, залучення її до системи суспільних відносин, засвоєння нею системи знань, цінностей, норм поведінки, притаманних суспільству. Висвітлено історію розвитку соціально-філософської думки, соціально-філософського знання кожного історичного періоду, що сприяє формуванню філософського бачення соціального, розкриттю діалектики взаємодії особистості та суспільства. Зазначено, що соціально-філософський аспект в освіті відкриває інноваційні підходи до громадянського виховання молоді.

Становлення правової свідомості особистості в сучасних соціокультурних умовах / І. Дідук // Соц. психологія . – 2006. – № 6. – С. 105-114. – Бібліогр.: 16 назв. – укр.

Надано теоретичний аналіз проблеми становлення правової свідомості особистості в контексті формування правових уявлень. З'ясовано психологічні особливості когнітивного компонента правової соціалізації.

Фізична культура і соціалізація особистості студента в процесі дозвілля / С. М. Юрчук // Вісн. Черкас. ун-ту. Сер. Пед. науки . – 2009. – Вип. 142. – С. 149-153. – Бібліогр.: 20 назв. – укр.

Описано роль фізичного виховання і спорту в соціалізації особистості студента у процесі дозвілля.

Формування гендерної ідентичності студенток педагогічного коледжу: Автореф. дис... канд. психол. наук: 19.00.07 / Т. В. Кубриченко ; Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника. — Івано-Франківськ, 2007. — 23 с. — укр.

Теоретично обгрунтовано й експериментально вивчено особливості гендерної ідентичності студенток педагогічного коледжу та соціально-

психологічні умови її формування. Проаналізовано основні підходи щодо вивчення проблеми гендерної ідентифікації. Розкрито зміст понять "гендерна ідентичність", "гендерна ідентифікація", "гендерна соціалізація", "гендерна роль", "гендерна самосвідомість" в історико-культурному, соціальному та психологічному контекстах. Визначено рівні, стадії, особливості, типи гендерної ідентифікації, розглянуто вікову динаміку її становлення у дівчат. Показано специфіку конструювання жіночого гендерного Я. Досліджено структуру гендерної ідентичності студенток педагогічного коледжу, визначено її роль у структурі "Я-концепції" дівчат, описано систему взаємозалежностей вираженості гендерних характеристик з рисами особистості, змістовними компонентами соціальної ідентичності, зі статусом у жіночій формальній групі. Встановлено показники стійкості та провідні напрямки розвитку гендерних характеристик у структурі особистості дівчат юнацького віку. Доповнено перелік факторів, які забезпечують оптимальний статус дівчини у гомогенній за статевим складом (жіночій) формальній групі, факторами вираженості фемінних характеристик студентки й її залежності від впливу гендерних стереотипів.

Література

1. **Аблітарова А. Р. Особливості статеворольової соціалізації дошкільників різних етнічних груп:** автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08 / А. Р. Аблітарова ; Ін-т пробл. виховання НАПН України. — К., 2010. — 23 с. — укр.
2. **Авдєєва І. Михайлюк Л. Освітній простір як умова соціалізації /** І. Авдєєва, Л. Михайлюк // *Нова пед. думка* . – 2008. – № 2. – С. 3-5. – Бібліогр.: 5 назв. – укр.
3. **Алексєєва-Вовк М. І. Педагогічні умови соціалізації студентів засобами культури мовлення:** автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.05 / М. І. Алексєєва-Вовк ; Нац. пед. ун-т ім. М.П.Драгоманова. — К., 2008. — 22 с. — укр.
4. **Алексєєнко Т. "Я-соціальне" та "Я-індивідуальне" в соціалізації особистості /** Т. Алексєєнко // *Шлях освіти* . – 2009. – № 4. – С. 7-9. – укр.
5. **Антонова З. Гроші як фактор економічної соціалізації /** З. Антонова // *Педагогіка і психологія проф. освіти* . – 2009. – № 4. – С. 173-180. – Бібліогр.: 8 назв. – укр.
6. **Бабкіна М. І. Соціально-філософський аспект громадянського виховання особистості /** М. І. Бабкіна // *Педагогіка і психологія проф. освіти* . – 2009. – № 5. – С. 144-151. – Бібліогр.: 20 назв. – укр.
7. **Бабкіна М. Соціалізація особистості як аспект розвиваючого виховання /** М. Бабкіна // *Пед. пошук* . – 2007. – № 1. – С. 62-63. – Бібліогр.: 7 назв. – укр.

8. **Бобро Н. В. Соціальний капітал як чинник професійної соціалізації правоохоронців:** автореф. дис. ... канд. соціол. наук : 22.00.04 / Н. В. Бобро ; Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. — Х., 2011. — 20 с. — укр.
9. **Богінська Ю. В. Соціалізація особистості молодшого школяра в процесі ігрової діяльності:** Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.05 / Ю. В. Богінська; Луган. нац. пед. ун-т ім. Т.Шевченка. – Луганськ, 2004. – 20 с. – укр.
10. **Вакуліч Т. Психологічна підготовка педагогічних працівників до запобігання формуванню віктимності у процесі соціалізації особистості / Т. Вакуліч // Післядиплом. освіта в Україні . – 2009. – № 1. – С. 17-20. – Бібліогр.: 10 назв. – укр.**
11. **Вірковський В. На шляху до майбутнього / В. Вірковський // Пед. пошук . – 2008. – № 3. – С. 39-41. – укр.**
12. **Гедікова Н. П. Політична соціалізація особистості в період демократизації українського суспільства:** Автореф. дис... канд. політ. наук: 23.00.02 / Н. П. Гедікова; Одес. держ. юрид. акад. – О., 1998. – 16 с. – укр. – рус.
13. **Говорун Т. В. Соціалізація статі як фактор розвитку Я-концепції:** Автореф. дис... д-ра психол. наук: 19.00.07 / Т. В. Говорун ; Нац. пед. ун-т ім. М.П.Драгоманова. — К., 2002. — 35 с. — укр.
14. **Гоменюк Г. Соціально-психологічні аспекти здійснення навчально-виховного процесу у ВНЗ I - II рівнів акредитації / Г. Гоменюк // Рідна шк . – 2007. – № 7-8. – С. 14-16. – Бібліогр.: 4 назв. – укр.**
15. **Гонтаровська Н. Б. Особливості соціальних детермінант створення освітнього середовища на сучасному етапі розвитку суспільства / Н. Б. Гонтаровська // Наша шк . – 2008. – № 3. – С. 16-21. – Бібліогр.: 14 назв. – укр.**
16. **Денісова О. В. Біосоціальні засади мистецтва в контексті коеволюційної парадигми:** Автореф. дис... канд. філос. наук: 09.00.03 / О. В. Денісова ; Тавр. нац. ун-т ім. В.І.Вернадського. — Сімф., 2002. — 20 с. — укр.
17. **Дідук І. Становлення правової свідомості особистості в сучасних соціокультурних умовах / І. Дідук // Соц. психологія . – 2006. – № 6. – С. 105-114. – Бібліогр.: 16 назв. – укр.**
18. **Доманюк О. М. Соціалізація дитини в умовах дошкільного навчального закладу / Доманюк О. М.// Педагогічний дискурс. – 2011. – № 10. – С. 146-149. – Бібліогр.: 12 назв. – укр.**
19. **Жукова О. А. Соціалізація особистості в системі просвітницько-педагогічної діяльності Х.Д.Алчевської:** Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.05 / О. А. Жукова; Харк. нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна. — Х., 2001. — 20 с. — укр.
20. **Зверева М. А. Професійна соціалізація учнів середніх загальноосвітніх шкіл Франції:** автореф. дис. ... канд. пед. наук :

- 13.00.05 / М. А. Зверева ; Луган. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. — Луганськ, 2010. — 20 с. — укр.
21. **Зрайко Р. Критерій соцістальних функцій інституту освіти** / Р. Зрайко // Соц. психологія . – 2005. – № 1. – С. 86-95. – Бібліогр.: 13 назв. – укр.
22. **Зубіашвілі І. Соціалізація особистості в умовах системних змін** / І. Зубіашвілі // Соц. психологія . – 2008. – № 3. – С. 180–183. – укр.
23. **Калашник Н. Г. Соціалізація особистості засобами естетичного виховання та фізичної культури: монографія** / Н. Г. Калашник, В. В. Феуєрман. – К.; Сімф., 2008. – 296 с. – Бібліогр.: с. 269-289. – укр.
24. **Калашник Н. Г.** / Н. Г. Калашник, В. В. Феуєрман; **Ін-т інновац. технологій і змісту освіти.** – Х. : Колегіум, 2009. – 266 с. – Бібліогр.: с. 244-261. – укр.
25. **Карп'як О. М. Політична адаптація в системі політичних відносин (теоретико-методологічний аналіз): автореф. дис. ... канд. політ. наук** : 23.00.01 / О. М. Карп'як ; Ін-т політ. і етнонац. дослідж. ім. І.Ф.Кураса НАН України. — К., 2010. — 15 с. — укр.
26. **Катаєва М. С. Політична соціалізація школярів в умовах трансформації українського суспільства: Автореф. дис... канд. політ. наук: 23.00.03** / М.С. Катаєва ; НАН України. Ін-т держави і права ім. В.М.Корецького. — К., 1999. — 18 с. — укр.
27. **Коберник Г. Соціалізація особистості молодшого школяра в умовах інтерактивних технологій навчання** / Коберник Г. // Збірник наукових праць 2009. – № 3. – С.: 89-95 Бібліогр.: 6 назв. – укр.
28. **Ковальчук Л. В. Психофізичний розвиток як фактор готовності шестилітніх дітей до навчання в школі: Автореф. дис... канд. наук з фіз. виховання і спорту: 24.00.02** / Л. В. Ковальчук ; Львів. держ. ун-т фіз. культури. — Л., 2007. — 20 с. — укр.
29. **Ковальчук Н. Соціалізація студентської молоді в умовах педагогічного коледжу** / Ковальчук Н. // Рідна школа. – 2007. – № 3. – С. 22-25. – Бібліогр.: 10 назв. – укр.
30. **Кований А. О. Соціалізація як фактор гармонійного розвитку особистості у науково-педагогічній спадщині В. О. Сухомлинського** / Кований А. О. // Херсонський державний університет: зб. наук. пр. – 2009. – № 54. – С. 404–407 Бібліогр.: 11 назв. – укр.
31. **Кравченко Т. Соціалізація дітей старшого шкільного віку: результати педагогічної діагностики** / Кравченко Т. // Рідна школа. – 2008. – № 12. – С. 19–22. – Бібліогр.: 10 назв. – укр.
32. **Кравченко Т. Феномен соціалізації та форми його прояву** / Т. Кравченко // Нова пед. думка . – 2008. – № 2. – С. 53-56. – Бібліогр.: 8 назв. – укр.
33. **Кривоконь Н. І. Соціалізація та досвід особистості в контексті психології соціальної роботи** / Н. І. Кривоконь // Пробл. заг. та пед. психології: зб. наук. пр. – 2011. – Т. 13, ч. 1. – С. 223-231. – Бібліогр.: 13 назв. – укр.

34. **Кривоконь Н. І. Соціалізація та досвід особистості в контексті психології соціальної роботи** / Кривоконь Н. І. // Збірник наукових праць Інституту психології ім. Г. С.Костюка АПН України "Проблеми загальної та педагогічної психології". – 2010.– № 1. – С. 223-231. – Бібліогр.: 13 назв. – укр.
35. **Кубриченко Т. В. Формування гендерної ідентичності студенток педагогічного коледжу: Автореф. дис... канд. психол. наук: 19.00.07 / Т. В. Кубриченко ; Прикарпат. нац. ун-т ім. В.Стефаника. — Івано-Франківськ, 2007. — 23 с. — укр.**
36. **Литвиненко С. А. Проблеми середовища як предмет наукового аналізу** / С. А. Литвиненко // Наука і освіта . – 2006. – № 3-4. – С. 26-29. – Бібліогр.: 12 назв. – укр.
37. **Логвінова Д. В. Вплив гендерних установок на статеворольове самовизначення старших підлітків: Автореф. дис... канд. психол. наук: 19.00.07 / Д. В. Логвінова ; Харк. нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна. — Х., 2007. — 20 с. — укр.**
38. **Лохвицька Л. Соціалізація дітей старшого дошкільного віку в процесі сюжетно-рольових ігор** / Лохвицька Л., Карцева Н. // Гуманітарний вісник – 2010. – № 19. – С. 129-133. – Бібліогр.: 5 назв. – укр.
39. **Лохвицька Л., Яценко Л. Гендерна соціалізація як складова формування особистості в період дошкільного дитинства** / Лохвицька Л., Яценко Л. // Нова педагогічна думка. – 2010.– № 3. – С. 49-53. – Бібліогр.: 10 назв. – укр.
40. **Лукашевич М. Проблема цілісного сприйняття особистості студента у контексті соціокультурного середовища ВНЗ: соціально-філософський аспект** / М. Лукашевич, В. Рябченко // Філософ. освіти. – 2006. – № 3. – С. 259-265. – Бібліогр.: 12 назв. – укр.
41. **Мачуський В. В. Педагогічні засади політичної соціалізації учнів старших класів середньої загальноосвітньої школи в Російській Федерації: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.05 / В. В. Мачуський ; Ін-т пробл. виховання АПН України. — К., 2009. — 19 с. — укр.**
42. **Мельник Н. Американський досвід організації дошкільної освіти: гендерна соціалізація дітей** / Мельник Н. // Неперервна професійна освіта: теорія та практика 2011. № 1. – С. 126-129. – Бібліогр.: 11 назв. – укр.
43. **Мельник Ю. М. Пізнавальні та ціннісні аспекти у соціалізації особистості: автореф. дис. ... канд. філософ. наук : 09.00.03 / Ю. М. Мельник ; Одес. нац. ун-т ім. І.І. Мечникова. — О., 2011. — 15 с. — укр.**
44. **Міленіна Г. С. Виховання для життя: соціалізація особистості в педагогіці С. Русової і М. Монтессорі** / Г. С. Міленіна // Вісн. Житомир. держ. ун-ту ім. І. Франка . - 2010. – № 52. – С. 170-173. – Бібліогр.: 6 назв. – укр.

45. **Москаленко В. Економічна соціалізація особистості: концептуальна модель** / В. Москаленко // Соц. психологія . – 2006. – № 3. – С. 3 – 16. – Бібліогр.: 15 назв. – укр.
46. **Москаленко В. Проблема виховання в контексті соціалізації особистості: [Закінч.]** / В. Москаленко // Соц. психологія . – 2005. – № 3. – С. 20-32. – Бібліогр.: 26 назв. – укр.
47. **Новицька В. П. Гендерна соціалізація: соціологічні концепції та практики:** автореф. дис. ... канд. соціол. наук : 22.00.01 / В. П. Новицька ; Ін-т соціології НАН України. — К., 2010. — 15 с. — укр.
48. **Панагушина О. Соціалізація підлітків у неформальних молодіжних організаціях** / Панагушина О. / Неперервна професійна освіта: теорія та практика. – 2006. – № 1-2. – С. 102-108. – укр.
49. **Парунова Ю. Д. Соціалізація особистості в умовах трансформаційних процесів сучасного суспільства:** Автореф. дис... канд. філософ. наук / Ю. Д. Парунова; Тавр. нац. ун-т ім. В.І.Вернадського. – Сімф., 2006. – 20 с. – укр.
50. **Пастир Ю. До проблеми підготовки майбутнього вчителя до спрямування процесу соціалізації молодших школярів** / Ю. Пастир // Наука і освіта . – 2009. – 4. - С. 120-123. – Бібліогр.: 4 назв. – укр.
51. **Печенко І. Виховання для життя: соціалізація особистості в дитинстві у педагогіці Монтесорі** / І. Печенко // Рідна шк . – 2007. – № 9. – С. 78-80. – Бібліогр.: 7 назв. – укр.
52. **Печенко І. П. Рання соціалізація особистості у поглядах Франсуази Дольто** / І. П. Печенко // Наука і освіта . – 2008. – № 1-2. – С. 191-196. – Бібліогр.: 5 назв. – укр.
53. **Печенко І. П. Рання соціалізація особистості у поглядах Франсуази Дольто** / Печенко І. П. // Наука і освіта. – 2009. – № 1-2. – С. 191-196. – Бібліогр.: 5 назв. – укр.
54. **Печенко І. П. Соціалізація особистості в дошкільному дитинстві: аспект педагогічної взаємодії** / І. П. Печенко // Наука і освіта . – 2008. – № 3. – С. 213-217. – Бібліогр.: 6 назв. – укр.
55. **Печенко І. Соціалізація особистості у дошкільному дитинстві в аспекті культурологічного підходу** / І. Печенко // Гуманіт. вісн. ДВНЗ "Переяслав-Хмельниц. держ. пед. ун-т ім. Григорія Сковороди": Наук.-теорет. зб . – 2008. – Вип. 14. – С. 193-195. – Бібліогр.: 3 назв. – укр.
56. **Пилат Н. І. Гендерно-рольові уявлення особистості в сімейних стосунках** / Н. І. Пилат І. І. Стахів // Наука і освіта . – 2009. – № 8. – С. 90-93. – Бібліогр.: 10 назв. – укр.
57. **Пірен М. Релігійна соціалізація особистості як чинник утвердження духовних цінностей громадянського суспільства** / М. Пірен // Соц. психологія . – 2005. – № 6. – С. 31-41. – Бібліогр.: 28 назв. – укр.

58. **Поліщук О. С. Соціалізація особистості в умовах політизації українського суспільства: монографія / О. С. Поліщук. – Хмельниц., 2011. – 154 с. – укр.**
59. **Поліщук О. С. Соціалізація особистості як громадянина України: соціально-філософський аналіз: автореф. дис ... канд. філософ. наук / О. С. Поліщук; Ін-т вищ. освіти АПН України. – К., 2009. – 16 с. – укр.**
60. **Проблема виховання в контексті соціалізації особистості / В. Москаленко // Соц. психологія . – 2005. – № 2. – С. 3-17. – укр.**
61. **Рогальська І. П. Соціалізація та виховання особистості як комплексна проблема дошкільної педагогіки / Рогальська І. П. // Наука і освіта. – 2011. – № 4. – С. 340-344 – Бібліогр.: 6 назв. . – укр.**
62. **Рудницька У. Б. Свобода людини та її світоглядне сприйняття: соціально-філософський аналіз: автореф. дис... канд. філософ. наук: 09.00.03 / У. Б. Рудницька ; Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. — К., 2008. — 16 с. — укр.**
63. **Рябченко В. Освіта, навчання, виховання й соціалізація як поняття й процеси та межі досягнення ними особистості / В. Рябченко // Вища освіта України . – 2011. – № 1. – С. 46-54. – Бібліогр.: 9 назв. – укр.**
64. **Саргсян К. Ж. Соціалізація особистості у гетерогенному етносоціальному середовищі: автореф. дис. ... канд. філософ. наук : 09.00.03 / К. Ж. Саргсян; Одес. нац. ун-т ім. І.І. Мечникова. – О., 2009. – 18 с. – укр.**
65. **Скидан С. О. Соціалізація студентської молоді в умовах інформаційної доби / Скидан С. О. // Педагогіка вищої та середньої школи. – 2011. – № 31. – С. 127-135. – Бібліогр.: 14 назв. – укр.**
66. **Слюсаренко Н. В. Гендерна соціалізація та проблеми трудової підготовки дівчат у зарубіжній педагогіці: історичні аспекти / Слюсаренко Н. В. // Херсонський державний університет: зб. наук. пр. – 2010. – № 56. – С. 11-16. – Бібліогр.: 14 назв. – укр.**
67. **Содоль С. В. Впровадження у навчальний процес підготовки соціальних педагогів курсу "Соціалізація особистості засобами образотворчого мистецтва" / С. В. Содоль // Наука і освіта . – 2007. – № 1-2. – С. 183-185. – Бібліогр.: 7 назв. – укр.**
68. **Солодка А. Інтеркультурна трансформація і вторинна мовна соціалізація у кроскультурних комунікативних контекстах / Солодка А. // Гуманітарний вісник. – 2008. – № 15.– С. 45-47.– Бібліогр.: 3 назви. – укр.**
69. **Сохан І. О. Психологічні особливості морально-правової соціалізації студентів: автореф. дис. ... канд. психол. наук : 19.00.05 / І. О. Сохан ; Ін-т соц. та політ. психології АПН України. — К., 2010. — 20 с. — укр.**
70. **Соціалізація особистості / ред.: А. Й. Капська; Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. – К. : Логос, 2001. – 255 с.– (Пед. науки: Зб. наук. пр; Вип. 13). – укр.**

71. **Соціалізація особистості:** Зб. наук. пр. / ред.: А. Й. Капська; Нац. пед. ун-т ім. М.П.Драгоманова. – К. : Логос, 2005. – 241 с. – (Пед. науки; Т. 25). – укр.
72. **Соціалізація особистості:** зб. наук. пр. / ред.: В. Л. Андрущенко; Нац. пед. ун-т ім. М.П.Драгоманова. – К., 2007. – 249 с. – (Пед. науки; Т. 29). – укр.
73. **Соціалізація особистості:** зб. наук. пр. / ред.: В. Л. Андрущенко; Нац. пед. ун-т ім. М.П.Драгоманова. – К., 2008. – 290 с. – (Пед. науки; Т. 30). – укр.
74. **Соціалізація особистості:** Зб. наук. пр. / ред.: В. П. Андрущенко; Нац. пед. ун-т ім. М.П.Драгоманова. – К. : Логос, 2004. – 243 с. – (Пед. науки; Т. 22). – укр.
75. **Соціалізація особистості: культура, освітня політика, технології формування:** матеріали міжнар. наук.-практ. конф. молодих учен. і студ., 20 - 21 квіт. 2011 р., Суми / ред.: А. А. Сбруєва; Сум. держ. пед. ун-т ім. А.С. Макаренка, Ін-т інновац. технологій і змісту освіти, НАПН України, Ін-т педагогіки, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих. – Суми, 2011. – 427 с. – укр.
76. **Соціалізація особистості:** Міжкафедр. зб. наук. ст. / ред.: А. Й. Капська; Нац. пед. ун-т ім. М.П.Драгоманова. – К., 1998. – 157 с. – укр.
77. **Соціальна адаптація та соціалізація дітей-сиріт, позбавлених родинного піклування** / Пушкар, В. А. // Збірник наукових праць Інституту психології ім. Г. С.Костюка АПН України "Проблеми загальної та педагогічної психології". – 2011. – № 3. – С. 336-343. – Бібліогр.: 8 назв. – укр.
78. **Становихіна О. С. Вторинна соціалізація як чинник динаміки соціальних здібностей особистості:** автореф. дис... канд. психол. наук: 19.00.05 / О. С. Становихіна ; Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. — К., 2009. — 16 с. — укр.
79. **Становихіна О. С. Вторинна соціалізація як чинник динаміки соціальних здібностей особистості:** автореф. дис... канд. психол. наук: 19.00.05 / О. С. Становихіна; Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. – К., 2009. – 16 с. – укр.
80. **Страцинська І. А. Соціалізація та розвиток в житті особистості** / І. А. Страцинська // Наука і освіта . – 2010. – № 9. – С. 131-134. – Бібліогр.: 14 назв. – укр.
81. **Страцинська І. А. Соціалізація та розвиток у житті особистості** / І. А. Страцинська // Наука і освіта . – 2009. – № 6. – С. 136-139. – Бібліогр.: 14 назв. – укр.
- а. **Суятінова Л. Вплив релігії на процес соціалізації особистості** / Л. Суятінова // Соц. психологія . – 2006. – № 1. – С. 84–93. – Бібліогр.: 7 назв. – укр.
82. **Трибулькевич К. Г. Виховання працелюбності підлітків як компонент морального виховання особистості** / Трибулькевич К. Г.

- // Херсонський державний університет: зб. наук. пр.– 2009.– № 53. – С. 292-295. – Бібліогр.: 7 назв. – укр.
83. **Федій О. Зарубіжний досвід використання лялькотерапії у роботі з дітьми дошкільного віку** / О. Федій // Гуманіт. вісн. ДВНЗ "Переяслав-Хмельниц. держ. пед. ун-т ім. Григорія Сковороди": Наук.-теорет. зб. – 2008. – Вип. 14. – С. 312-316. – Бібліогр.: 5 назв. – укр.
84. **Федяєва В. Л. Сім'я, соціалізація дитини в сім'ї** / Федяєва В. Л. // Херсонський державний університет: зб. наук. пр. – 2009. – № 51. – С. 10-14. – Бібліогр.: 10 назв. – укр.
85. **Чернета С. Ю. Організаційно-педагогічні умови соціалізації підлітків у неформальних молодіжних об'єднаннях**: Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.05 / С. Ю. Чернета; Ін-т пробл. виховання АПН України. — К., 2005. — 18 с. — укр.
86. **Чуванова Л. В. Соціалізація особистості засобами візуального мистецтва** / Л. В. Чуванова // Нова пед. думка . – 2007. – Спец. вип. – С. 107-112. – Бібліогр.: 25 назв. – укр.
87. **Шевців З. Погляди В. О. Сухомлинського на середовище як фактор соціалізації особистості** / З. Шевців // Нова пед. думка . – 2008. – Спец. вип. – С. 30-32. – Бібліогр.: 8 назв. – укр.
88. **Штефан А. В., Стадник Л. А. "Соціалізація", "соціальне виховання" та "соціальна адаптація особистості" - провідні поняття соціально-педагогічної науки** / А. В. Штефан, Л. А. Стадник // Пробл. інж.-пед. освіти . – 2009. – № 24/25. – С. 478-483. – укр.
89. **Юрчук С. М. Фізична культура і соціалізація особистості студента в процесі дозвілля** / С. М. Юрчук // Вісн. Черкас. ун-ту. Сер. Пед. науки . – 2009. – Вип. 142. – С. 149-153. – Бібліогр.: 20 назв. – укр.